

Makô memã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Makôdjwÿ ne prÿne Jeju'ã ajarë. Arÿm abatànĥ ne kute memã amijo amirÿt'ã pi'ôk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarënh tÿn tyk ne akubyn tÿn ne àbir djãmã kumë. Nãm Paurmë Pedru arkôt mrã. Nĥym Pedrudjwÿ Makôo ôbikwa nĥym ô'ã prÿne gwaj bamã Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'ôkkam me amã ikabën jarë. Me ujarënh ny kraxkôt ne ba me amã arë. Jeju. Kubê ne Metÿndjwÿnh Kra. Metÿndjwÿnh arÿm 'ã Bÿnjadjwÿrbê kumkati mẽ. Jejubê Bÿnjadjwÿrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarë. ² Idjaij ne amrëbê Metÿndjwÿnh kukwakam kabën. Kabënkam ne Metÿndjwÿnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarënh djwÿnh'ô jano kute akutêp me akre nĥym me kute mar ne adjwÿnhràĥ axwemã irern katàt kute amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bÿnjadjwÿr rÿnh kutêp katàt pry jadjwÿrja pyràk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum, “Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabën ne. Kàj bê dja me akren memã kum, ‘Me apa. Ê, on Bÿnjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bÿnjadjwÿr rÿnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwÿrja pyràk’, ane.

Dja ã me'ô Bÿnjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nĥym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nĥym kam me aben djô'ã arënhomô:n arënhomôr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mràm 'ÿr

o bôx nhym Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatànĥ ne. Abatànĥ ne arým ã Kritu kukãm memã ujarēnh ar bao ane. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãmremã 'ã ujarēnh kôt arým katon ã wýnhrãm ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angĕnh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akaprĭren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akĕx. Dja ga me ane nhym Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngryk kĕt. Ba kam arým Metĩndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ Nhym kam pykabê Djudêjakam me jamĕ krĩraxbê Djeruxarĕkam me jamĕ aben totokmã Djuão'ýr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri amijaxwe kôt amijarĕn kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kĭnh kĕt ne wãnh kum inhire, ane.

Nhym Djuão arým ngô raxbê Djodãokam Metĩndjwýnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatànĥbê kameru kĭ nhipexo kubĕkà jangij ne mry kào amikrax pren mýjja kute krytkanhê pyræk kun menh kangôo ikõ.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarĕn memã kum,

—Itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenĥ, kute ijakrenĥ mexi. Nã bãm te irax ne 'ýr ibikamĕnh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inĥibôn ije kum parkà 'ãpre bônĥ ne o itĕm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhym be kati. Âm ingrire. Nãm raxo ijakrenĥ mex ne. Tãmja ne arým bôx 'ýr. ⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangĕnhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjàr'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhyam kam pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjare. Kurûm arÿm Jeju tẽ. Tẽ:n kam arÿm Djuão'ÿr bôx. Nhyam kam arÿm ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metîndjwÿnhmã adjà. ¹⁰ Nhyam arÿm ngô kurûm kator tẽ nhyam aêrbê kàjkwa abenbê ajkij nhyam arÿm omû. Nhyam Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk 'ã ruw. Me kute omûnh kadjy ne amijo tut pyrâk ne 'ã ruw. ¹¹ Nhyam arÿm kàjkwa kurûm Metîndjwÿnh Jejumã kabën ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrëx. Imã ajabê:kumrëx. Ba akam ikînhkumrëx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metîndjwÿnh Karô kabëno amû Jeju kujaten kapôt kukritmã o môn o bôx ne ipôkri o ba. ¹³ Nhyam kapôt kukritkam rop mör djakam ar ba. Nhyam kam me axwe nhõ bënjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum àpnênho dja nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam kadjy mrãnh djwÿnh arÿm Jeju'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wÿr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhyam kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kàj bê memã ujarënh ny jarënho ba. ¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arënh kôt arÿm õ akati bôx 'ÿr. Kute amim me utàr ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akapřiren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarënh ny markumrëx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tẽ. Nnym Ximãomẽ ãngre ar axikôt katorja ngônham ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwÿnh tũm. ¹⁷ Ar kryre rênh ar o ba nnym Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrẽ ar mã ikôt ajkamẽ ba ar amã ar adjapênh djà ny jarẽ gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênho abaja pyræk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nnym ar arÿm amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamẽ.

¹⁹ Nnym ajbir tẽ nnym Xijagumẽ Djuão ar axikôt apôxja kàkam amim kryreo mexo nhÿ nnym arÿm ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nãm ar omũ nnym adjynkêt nnym amikôt ar ku'uw. Nnym Bãm Djebedêumẽ õ àpênhmẽ ar kàkam nhÿ. Nnym Xijagu ar arÿm wanh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamẽ.

Jeju kute me krãptio mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumẽ ar mō:n arÿm krĩraxbê Kapanakam bõx. Nnym kam ar'ã pi'ôk ràràr. Ar'ã me tyk djà kêt djà nhõ akati nnym kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjà. Nnym kam arÿm memã 'ã ujarênho dja. ²² Nnym me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Nãm prĩne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjà jarênhkumrẽx. Nãm ã me bënjadwÿr rũnh kwÿ kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh memã arênho ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjà jarênh'ã umju:w ne kute arênh katàt kêtukumrẽx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênho dja nnym me'õja me bikprõnh djakam nhÿ. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhÿ nnym me karõ punu kute o baja kàj bê Jejumã kabên ne kum,

²⁴ —Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mỳj ne ga aje me ijomã? Tô djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwỳnh mexo ne ga amex. Õ kàjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhym kam Jeju kum bẽn tỳx ne kum,
—Anhikrên me'õja kurũm akato, ane.

²⁶ Nhym arỳm me karõ punu me'õja bĩ nhym tyko nõ. Nãm kubĩn amran arỳm kum iren katon mã tẽ. Nhym arỳm mex ne. ²⁷ Nhym arỳm me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mỳj ne kute? Djãm me kukràdjà ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabẽn nhym arỳm kum uman kabẽn kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhym kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarẽnho ipôk ne.

²⁹ Nhym kam Jejumẽ Xijagumẽ Djuão ar mebê idjaer bikprõnh djà kurũm kato. Ne kam ar Ximãomẽ Ængre ar ũrkwãmã mõn bõx. ³⁰ Nhym Ximão djupãnhdjwỳ kanên nõ. Ar wadjà nhym ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwỳ kanê kubĩ nhym nõ, ane.

³¹ Nhym arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne ikra 'amỳn kàjmã ỳr. Nhym ar aêrbê kanê kum ire nhym arỳm kàjmã dja. Kàjmã djan kam arỳm aro djuw mexo ba.

³² Nhym arỳm ar'ã myt wadjà. Nhym me kanêmẽ me punumẽ me karõ punu kute meo ba tũmja nhym me aben totokmã Jeju'ỳr me ja kunĩo bõx. ³³ Nãm krîraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprõ, ũrkwã jàjkwa krekre'ã akuprõ.

³⁴ Nhym kam apỳnh me kanê djàri kute me parja Jeju arỳm me ja krãptĩo mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arỳm ano nhym arỳm memã ire. Nhym kute anoro âmri mã me karõ punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mỳkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tũmkam ã kum anhỹro ba. Nhym kam ar'ã akamàt nhym ar arỳm ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwỳnhmã kabĕn.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ōto nō: nhym kam, Jeju ōkrĕn'ãnh kàr pydjikam krã katon amũ arwãmã kato. Ne tĕn arỳm Metĩndjwỳnhmã kabĕno nhỹ. ³⁶ Nhym kam Ximão ar abej mō. ³⁷ Abej mōn kam arỳm kum katon kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhym arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwỳkamdjwỳ tĕ ba me kamdjwỳ kàj bĕ memã arĕ. Me wãdjwỳ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrĕjakam pyka kunĩkôt kàj bĕ memã arĕnho ba. Apỳnh mebĕ idjaer bikprōnh djàkam memã arĕnho ba. Ne me karō punu kute ar meo baja janoro ba nhym arỳm memã iren mã mrã.

Kute me'ō ĩ kajĕkam tĕjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhym kam me'ō ĩ kajĕkam tĕja 'ỳr bōx ne parbĕ kōnkrão nhỹn kum rax jarĕn kum,

—Bĕnjadjwỳr djwỳnh, ga aje inhĩ kajĕkam itĕkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arỳm imex ne, ane. ⁴¹ Nhym arỳm kum kaprĩn 'ỳr ikran kupĕn kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. ⁴² Nhym arỳm 'ã ĩ kajĕkam tĕja apĕx ne arỳm mex ne. Kute o ãm tãmkam tĕmbĕ kà mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarĕnh kĕt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr tĕn kum amibĕ, kum amikà bĕ. Ne kam kum mry ngã gĕ akadjy Mōjdjĕ kukràdjà kôt Metĩndjwỳnhmã mry gan kum kungã. Arỳm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gĕ me kunĩ apumũ, arỳm akà mexkôt apumũ, ane. ⁴⁵ Nãm te kum ane nhym arỳm tu memã amijã ujarĕnh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarĕnho ipôk ne. Nhym kam Jeju te irã ipôkri

krĩrax'ômã àrn ar ba prãmje ne arỳm arwākambit ar ba. Nãm arwākam ar ba nhym me arỳm bu'ã pyka kunĩkôt 'ỳr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhym kam 'ã akati kwỳ apêx nhym Jeju krĩraxbê Kapanakam tẽn bôx. Nhym kam me abenmã kum,

—Arỳm ne ajte õ kikrekam bôx. Arỳm ne ajte õ kikrekam bôx, ane.

² Nhym kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhym arỳm kikre kre'ã me kàtàm abenbê krãptĩ:. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytår mex ne. Nhym arỳm kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho dja. ³ Nhym ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mỳn o tẽn o bôx.

⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju'ỳr àrmã. Ne kam kikre nhimõk'ỳr o wabi. Kikre nhimõk po'ỳr ne o wabin arỳm Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ỳr o ruw. Akryja ikwã djàkam nõr rã'ã nhym ar o ruw ne arỳm kabem kudji. ⁵ Nhym kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arỳm ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽn bê me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nẽn kum jabit jarẽ nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhym wãnh Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh kwỳ nhỳn arỳm amim,

⁷ —E kum be me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwỳnh japryò djan amijo Metĩndjwỳnhho dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kêt, ane. ⁸ Nãm me ã õkre

kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhym arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhökre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijapryö akumex? ane. ⁹ Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarê. Mÿj ne amirÿt? Ba ren me'ö jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nâr kon, “On kàjmã djan anhwã djà mÿn o tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirÿt, nãn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhym amirÿt kêtukumrêx ne. Tãmbit ne amirÿt kêt. Nhym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'ömã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhym ren amirÿt. Tãmbit ne amirÿtkumrêx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhwã djà mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex gar arÿm omÿn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ö jakryo mexja pumÿ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metÿndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabãn kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadjy dja ba me'ö jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'ö jakryja'ÿr akêx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabãn ne. On kàjmã djan anhwã djà mÿn anhwãkwãmã o tẽ, ane. ¹² Nhym kam me aêrbê me ipökri kàjmã dja nhym me kunÿ arÿm omÿ. Nãm kàjmã djan ikwã djà mÿn mã o katon o tẽ. Nhym me krãptÿ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ö got mÿjja mex ja'ö pumÿ. Arkati, anen amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumÿ. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ö mex nhym mrãnh mexkumrêxja pumÿ. Metÿndjwÿnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne Jeju

kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamênh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhyim kam Jeju arým katon ajte imôti myrbê tẽ. Nhyim kam me itepato 'ã akuprõ nhyim arým memã 'ã ujarênhô dja. ¹⁴ Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhyim kam Rewi, Aupêu kute irja nhỹ. Kubê ne Matêu. Bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprïo atom djâkam ne nhỹ nhyim arým omũ. Ne kam 'ÿr tẽn kum,

—Amrê on mã ikôt ajkamê, ane.

Nãm kum ane nhyim amim kuman arým kâjmã dja. Kâjmã djan arým mã kôt ajkamê. ¹⁵ Nhyim kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwÿ krêno nhỹ. Nhyim bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprïo atom djwÿnh krãptĩ Jejumê ro'ã nhỹ. Nhyim we me axwedjwÿ ikô'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhyim kôt ba djwÿnh tũmdjwÿ Jejumê ro'ã nhỹ. ¹⁶ Nhyim mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh arým me omũ. Pi'ôk kaprïo atom djwÿnhmê me we axwe ar Jejumê ro'ã õ kwÿ krêno nhỹ nhyim me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwÿnhmã kum,

—Be, gar bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprïo atom djwÿnhmê me axwe ar omũ. Je tô, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwÿ krêno nhỹ? ane.

¹⁷ Nhyim Jeju arým me kabên ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿr ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprïren wãnh axwemã irern kute iwÿr amijo

akêxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjà tùm'ã ujarënh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwÿnhmẽ mebê pardjêu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tõ, mÿkam ne akõt ba djwÿnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhym Jeju tu amijã me'õ mjên jarënh amikõt ba djwÿnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarënh memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmẽ mjên rënhja pumũ. Djãm mjênmẽ ro'ã ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰ Arkati. Mjênmẽ ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrëx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwÿ krënh rax. Adjÿm, akati amrẽ mõrjakam dja me Ar kubê mjêno tÿm ne mã o mõ. Kam gëdjã ar kaprĩren arÿm Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tÿm jarë? Bir, ta amijã ne arë. Jeju dja me o tÿm ne mã o mõ. Kambit dja kõt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tùm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjà maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny tùm'ã ir pyræk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngõnh tùmkam runh pyræk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkà tùm ne 'ÿrja pumũ. Nhym kam arÿm kubêkà ny, põnh kêt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupõ. Nhym kam arÿm põnhkam

nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhym arým tũmja kadjô. Nhym kam arým 'yr nyja kute 'yr tũmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykào ngôn. Me bakukãmãre ne me mrykào ngôn. Mrykào ngôn arým tũm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'atũmkam arým uba kangô kadjàn ajmrô nhym ngôn arým igot tẽn arým ajkatôr. Nhym arým kangô ajkapĩ nhym ngôn arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngôn ny, kà rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhym kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gêdja me amim kukràdjà nybit maro ban arým umar mexkumrêx. Nhym be, gêdja me amim me kukràdjà tũmdjwý mar prãm ne arým umar mex kêtumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Pi'òk ràràr mýr jabej me kum kabẽn.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'òk ràràrkam pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwýnh arkôt mō. Kôt mōn arým kum prãm ne mōrkôt bãygogo 'y nhikẽn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rẽnho mō. ²⁴ Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mýj ne akôt ba djwýnh ar arým nẽ? Pi'òk ràràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'òk ràràr jakam mýjja jao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjákôt mã me babê uma. Me kute pi'òk ràràrkam mýjja kupẽn kêt. Kam ne me tyk djà kêt djàbit. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã anhýro ba? ane. ²⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òkjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarẽnha pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prãm.

²⁶ Kum prãm ne arým Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjà. Amrêbê: me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh

nhõ bēnjadjwỳr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwỳnh nhũrkwākam ne me bakukāmāremā nhỹ. Nhym Dawi ar Metĩndjwỳnh nhũrkwāmā wadjàn djwỳ byn kukrēn kam kôt ar tēm jamādjwỳ kungā nhym ar arỳm kukrē. Djwỳ me kute Metĩndjwỳnhmā òrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metĩndjwỳnh nhõ djwỳ ne me kàtām kute kur kêtumrēx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kubê kukrē. Nhym kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimā axwe jarēnh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwỳnhmēbit ar imā ar axwe jarē. Je tô mỳkam? Nām ã Jeju mebê pardjēumā ane.

²⁷ Ne kam ajte memā kum,

—Djām me kute pi'òk rārār ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwỳnh me ipēx? Kati. Me tỳx djà kadjy ne Metĩndjwỳnh akati ja jarē nhym wajēt. ²⁸ Ba me amā arē ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhõ pi'òk rārār djwỳnh. Kam gēdja ba memā, “Kwārìk wānh ga me kam mỳjja kupēnh kêt nār kon, dja ga me jakam apēn nār kam mỳjja kupēnh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tām ne ja. Nām ã Jeju memā ane.

3

¹ Nhym kam ajte ar'ã pi'òk rārār nhym kam ar me bikprōnh djà'ỳr bōx ne wadjà. Nhym me'õ nhikra nhikjē jarōxja me ikô'ã nhỹ. ² Nhym kam me kam krĩa amim,

—Adjỹm, dja te me tyk djà kêt djà nhõ akati nhym arỳm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjỹm. Dja me'õo mex nhym me arỳm 'ã axwe nhôn memā kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjà kurêkumrêx ne pi'ôk rârârkam meo mexo ba, ane. ³ Nãm me kam no tyn kumex nhym Jeju arým me'ô nhikra jarôxjamã kabên ne kum,

—Amrê tẽn me ipôkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Môjdjê pi'ôk rârâr'ã memã karõ. Mỳj godja me kam nê? Godja me kam àpênh mex jabej nâr godja me kam àpênh punu jabej. Nâr godja me kam me utâr jabej nâr godja me kam me par jabej. Mỳj godja me pi'ôk rârârkam nê? Be, ba dja ba me'ôjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhym me arým bẽn kêt mex ne nhỹ.

⁵ Nhym me kute kabên mar prãm kêtka arým mekam kaprî:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'ô nhikra jarôxmã kum, “Amrê anhikra katàt”, ane.

Nhym 'ỳr ikra katàt tẽn puron arým ikra mex ne. Arým prîne kum mex ne. ⁶ Nhym mebê pardjêu arým ngryk ne mã apôx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwỳnh'ỳr môn me'ỳr bôx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩo mex.

⁷⁻⁸ Nhym kam Jejumê kôt ba djwỳnh ar me kurũm kato. Katon arým imôti'ỳr mỗ. 'Ỳr môn arým 'ỳr bôx. Nhym me krãptĩ: apỳnh pyka djari kurũm arkôt môn bôx. Garrêja kurũm ne me kwỳ bôx. Nhym Djudêja kurũm me kwỳ bôx. Nhym me kwỳ krĩraxbê Djeruxarê kurũm bôx. Nhym me kwỳ Idumêja kurũm bôx. Nhym me kwỳ ngôbê Djodão nhikjêbê apỳnh kikre djari kurũm bôx. Nhym me kwỳ krĩraxbê Xirumê Xidõ kurũm môn bôx. Jeju kute apỳnh mỳjja pumũnh kêt nhipêx djari ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarê nhym me arým kuma. Ne kam arým itepato

arkôt mǝn bǝx. Me krǎptĩ: bǝx. ⁹Nhym kam Jeju arým kǝt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kà'ǝ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebê kàkam nhỹ, ane.

¹⁰Bir, kute me krǎptĩo mexkam ne apýnh me punu djari kute kupênh prǎm. Me krǎptĩ: te kupênh prǎmje ari Jeju kǝt bikamênh ku'ên ingãnh kumex. Kam ne ar kute kuri kà'ǝ djirmã arkum kà jarê.

¹¹Nhym mekǝt apýnh me karǝ punu kute ar meo ba. Nhym me Jeju parbê rôrǝk. Me karǝ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrǝk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metĩndjwýnh Kra, ane.

¹²Nhym kam mã me karǝ punumã bèn tỳx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³Ne kam arým krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arým amikǝt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djari ar ku'uw nhym ar arým 'ýr bǝx. ¹⁴⁻¹⁵Nhym kam arým amikǝt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhym ar arým ýtãri omũn kabên maro ba. Nhym kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karǝ punu janor ne kujaêko aba, anhỹrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikǝt ar umjuw. Nhym kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhỹro ba.

¹⁶⁻¹⁷Be, kute amikǝt Ar kubê 12 pymjýr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumẽ ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amẽmã Bôanedu jarẽ. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ödjuwỳ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ödjuwỳ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwỳnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjỳr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arỳm kikre 'ômã wadjà. Nhyam kam me krãptĩ: ajte ar'ã akuprõ. Nhyam kam ar te kute õ kwỳ krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo õbikwaja arỳm me krãptĩ: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arỳm ajbã”, ane. Ne kam kute o tỳm ne pa 'amỳnhmã kôt tẽ.

²² Nhyam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh kwỳ ne me arỳm krĩraxbê Djeruxarê kurũm tẽn mekôt bõx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwỳnh kukwakam ne me karõ punu kujaêko ba? Kati. Me karõ punubê Bedjêbu ne o ba. Me karõ punu nhô bẽnjadjwỳr kukwakam kute me karõ punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwỳr me ku'uw ne apỳnh kukràdjà djari'ã memã mỳjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. ²⁴ Me aben djwýnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwýnh arým meo apêx. ²⁵ Nàr, ò kikre tãmkam me krí godja me ta kum aben kurê jabej nhym me arým aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhym ren ò me arým aben bê ajmà nhym ren arým bënjadjwýr'ã aminhinomã amimê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwý kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ò tỳx nhürkwāja pumũ. Mýj dja me kute ò nêkrêxo prõt kadjy me'ò tỳx nhürkwãmã àr on? Bir, dja me me'ò tỳx kumrêxo tým ne uwpre. Ne kam arým ürkwãmã wadjàn kubê nêkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne Jeju me'ò tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tým ne uwpren kam arým amim ò me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunîkôt ne Metîndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metîndjwýnh japrykam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhym be, dja me Metîndjwýnh Karõ japry nhym arým mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mýkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metîndjwýnh Karõ ne mã Jejuo ba nhym me arîk 'ã memã kum,

—Me karõ punu ne ar o ba, ane. Nhym kam arým Metîndjwýnh Karõ'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmē kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tēn kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arÿm 'ÿr me'ô jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano. ³² Nhyam me krãpti: bu'ã ku'ê nhyam me'ôja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmē atōnhre ar amã kabēn, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nàr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmē ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metĩndjwÿnho kĩnh kadjy kabēn man kôt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amã, “Akmere” nàr amã, “Àpnhĩre”, ane nàr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarēnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tēn arÿm imôti mÿrri nhÿ.

² Nhyam kam me krãpti: 'ã akuprô. Nhyam kam arÿm mebê tēn kàkam nhÿ nhyam me krãpti: arÿm ngô mÿrri kum dja. ³ Nhyam kam arÿm apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarē. Ne memã kum,

—Ë, ô pur djwÿnh ne kute ô purkam bàygogo kremã 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katēbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ô ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwÿ prykam rôrôk. Nhyam kwēnh pĩne kuku. ⁵ Nhyam

kwỳ kēnpō'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyim kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kêtukumrêx. ⁶Nhyim kam kÿjrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhyim kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêt kam ne ty. ⁷Nhyim 'y kwỳ mrÿnhĩkam rôrôk ne kam mrÿnhĩmẽ ro'ã ingrôt ne. Nhyim kam prĩne o akno nhyim arÿm bàygogo 'y kêt ne. ⁸Nhyim 'y kwỳ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatàn nh ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djàri nhyim kwỳ'ã kàjbê iyy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nhyim kwỳ iyy mexkumrêx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwỳ iyy jabjê nhyim 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakreo ane. ⁹Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ajamak mex jabej tu amim ikabēn markumrêx, ane.

¹⁰Nhyim kam me krãptĩ mã mō. Mã mō nhyim Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhyim bu'ã ar jamẽ kôt ba djwÿnhbê 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjà djàri'ã mÿjja jakren memã ajbit jarẽ? ane.

¹¹Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnho amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne. ¹²Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarẽ. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arēn memã kum,

“Me te memã mÿjja jakre nhyim me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mÿjja jarẽ nhyim me me kabēn maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx kêt nhym me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarẽ. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apỳnh ikukràdjà'ã mỳjja jakre rã'ã. Mỳj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on. ¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabẽn'ã ujarẽn djwỳnh ne arỳm memã arẽ nhym me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwỳ prykam rôrôk pyræk. Nhym ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwỳnh kabẽno akno.

¹⁶ Kẽnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽxo tẽm kajgo. ¹⁷ Kute tu amim markumrẽx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arê kêtka tẽmbê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprĩ djãri me'ỳr bõx nhym me arỳm kanga.

¹⁸ Mrỳnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã amijakre. Nãm me arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn man ¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mỳj dja ba nẽn inhõ kwỳ krẽn mex ne inhõ kubẽkà mex? Ikanẽkam mỳj dja ba nẽ”? ane. Nãm pykakam mỳjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'õk kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apỳnh mỳjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mỳjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arỳm õ mỳjja rũnhkam mrãmri umar punukumrẽx. Ga, mrỳnhĩ kute bàyogoo bikẽn nhym kam ijj kêtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwỳ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym arỳm ingrõt ne abatành

ne. Abatành ne arým ijykam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Metĩndjwýnh kaběn jarě nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikaměn arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukapřikumrêx. Me kwý ne me kàjbê ukapři kryre kute mrãmri ne bari kwýkam ijy mex nhym kam 'y kubê 30 pyrãk. Nhym me kwý ukapřikumrêx kute mrãmri ne bari kwýkam ijy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyrãk. Nhym me kwý ukapřiti:re kute mrãmri ne bari kwýkam ijy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyrãk. Me ukapřikumrêx nhym Metĩndjwýnh arým mekam kĩnhkumrêx. Mekam kapři:re kêtikumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngònhpòk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'yr ngònhpòko bôx jabej djãm me kute mýjja 'òkòt o bipdjur got, kute kànoipòko 'ã pro got? Nàr djãm me ikwã djà krakri me kute umjýr got? Kati. Ngònhpòk ne me kum angij ne tu parkam kènham umjuw. ²² Ba ar amã arê gar ama. Ikaběn kukràdjà ije 'ã apýnh mýjja jakren mebê udjurja dja ĩ me kunĩmã amirĩtkumrêx nhym me kunĩ kuma. ²³ Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikaběn markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikaběn mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kòt dja ba ar amã ikaběn jarě. Dja gar tu amim ikaběn markumrêx ba arým ar amã ikaběn kumex jarě. ²⁵ Mýkam? Bir, me kute tu amim ikaběn markumrêx jamã dja ba mã kwý rax ne arénho tẽ nhym me arým kwý rax ne kuma. Nhym be, me kute ikaběn mar kajgoja dja Metĩndjwýnh arým mebê o akno, mebê ikaběn mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kòt ba djwýnhmã ane.

Mỳjja 'y'ã ujarēnh.

²⁶ Me kute memã Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh nhym ta kute arỳm memã amak bōnh nhym me kute amũ mar kamēnh ne kute arỳm mar rax ne. 'A ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã ne bàygogo amijakre. Be, me'õ ne bàygogo 'yo ukabēro tē:n arỳm 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunĩkõt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrõt ne abatành tēn arỳm prĩti. Nhym kam kre djwỳnh amim, “Je, mỳj ne abatành kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bàygogo ta ne pykakam abatành ne arỳm ô. 'Y kumrēx ne pykakam ikwã. Ne kam arỳm ingrõt. Ne abatành tē:n arỳm prĩti. Prĩtin arỳm tujarô. Tujarôn arỳm iyy ajkapĩ. ²⁹ Ajkapĩn kam arỳm prỳ ngrà. Nhym me'õja arỳm 'ãno djan êo mō. Be, Metĩndjwỳnh kute ar meo ba ja ne me bàygogo kõt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mỳj ne kute me uràk? Ba ar amã arē gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyràk. Pykakam 'y bimànhkam 'y kryre. Apỳnh pidjô 'y djàri kam 'y ne kute rũho motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arỳm ingrõt. Ingrõt ne arỳm rũnh mō. Rũnh mōn arỳm amipãnh pidjô bàri kunĩ rē. Ne arỳm pa koror mex ne. Nhym kwēnh arỳm amykrākõt apỳnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arỳm ja pydjın kadjy amima nhym arỳm ja kadjy amiman 'ã tỳm nhym ja kõt 'ã tỳm nhym ja 'ã tỳm nhym arỳm 'ã krãptĩ ne. 'A ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mỳjja kute ajbir ja pyràk krãptĩ ne Jeju memã kukràdjà'ã akren memã 'ã ajarē. Me amakkre mex kõt ne memã 'ã ajarē. ³⁴ Ne apỳnh mỳjjabit'ã ajarē. Nãm kute Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã mỳjja jakrebit ne memã 'ã

ujarēnh ar ba. Ne kam arỳm kôt ba djwỳnh ar ate ỳrkam prĩne arkum kukràdjà jarēnh mex. Kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja prĩne arkum arēnh mex.

Kôkmã bēn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tãm kam arỳm ar'ã myt wadjà nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjēmã rê, ane. ³⁶ Nhym kam ar me krãptĩmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknhòkàkam ỳr rã'ã nhym ar tu amimẽ o mỗ. Nhym me kwỳ kà kwỳkam arkôt mỗ. ³⁷ Nhym kam na 'itỳx ar'ã ruw nhym kôk 'itỳx wabê nhym kam ngô arỳm aben pumjuw ne kà nhiby aton arỳm kà krekam bikapĩno mỗ. Kà krekam bikapĩno mỗ nhym arỳm ipu 'ỳr. ³⁸ Nhym wãnh Jeju kà katêkam krã japar djà'ã krã djin òto nỗ. Òto nỡr mex katikôt nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwỳnh, ngô kute gwaj banhimex 'ỳr ga ate akrãn anhỗto nỗ, ane.

³⁹ Nhym arỳm kàjmã djan kôkmã bēn tỳx. Kum bēn tỳx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhym arỳm kôk djàbêr amikrãta nhym ngô arỳm tu mê ne nỗ. ⁴⁰ Nhym kam arkum,

—Je tô mỳkam ne gar ã atĩn prãmo ane? Mỳkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjà kretin abenmã kum,

—Je tô mỳj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabēn nhym tu kabēn kôt anhikrê, ane.

* ^{4:39} Adjàkam kute kabēno mỳjja kunĩ nhipêxkôt arỳm kôkmã bēn tỳx.

5

Me karô punu krăptî kute ar me'ôo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêmă bôx. Kam ne mebê Djeradja nhô pyka.

² Nhyam kam Jeju ar akàxkam bôx ne arÿm wabin dja. Nhyam adjynkêt ne me'ôja pyka kră kurÿm katon 'ÿr tē. Me karô punu ne ar o ba. ³ Pyka krăkam ne ar ba tÿm. Nhyam me te kàxiràxo ari uwpreo ba. ⁴ Năm me te kadjy kàxiràxo te djê djâmē kàxiràxo kàkră djê djà mÿn te o uwpre nhyam mă ari kàkră djê djà rênho ba. Ne mă ari kàxiràxo te djê djà kukênho ba. Nhyam me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute urăk'ô prămje. ⁵ Nhyam akati kunîkôt ne akamăt kunîkôt me'ôja krănhre'ă ar ba. Ne me tykmă kikre mē amijo kajkepo ba. Năm ari àmra ban ari kēno amijayro ba. ⁶ Me'ôja katon arÿm amybÿm Jeju pumÿ. Omÿn arÿm tu 'ÿr prôt ne. Prôt ne 'ÿr bôx ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibôn nhÿ. ⁷⁻⁸ Nhyam kam kum kabên ne kum,

—Me karô, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyam me'ô me karô punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kàj bê kum àmrakam kum kabên ne kum,

—E kum, mÿj nă Jeju? Abê kàjkwakam Metîndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mă? Dja ga Metîndjwÿnhmă akabên pydjîn jarên ijă kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metîndjwÿnhmă anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Năm ã me'ô kum ane.

⁹ Nhyam kum, “Mÿj ne anhidji kute”? ane.

Nhyam kum,

—Me ikrăptî:kam, inhidjibê ne krăptîtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwărik wănh me ja mör djà kurÿm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyṁ wānh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mō. ¹² Nhyṁ me karō punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjà, ane.

¹³ Nhyṁ memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyṁ me karō punu krãptĩ arỳm me'õmã iren kurũm kato. Katon arỳm angrô jamymã wadjà. Nhyṁ angrô jamy arỳm amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prõt. Prõt ne arỳm imõtikam nox. Nox ne arỳm ngô aminhimex ne arỳm kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhyṁ wānh angrô jamyo djuw mex djwỳnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arỳm memã arẽ. Arwākam me jamẽ ne memã arẽ. Nhyṁ me kute mỳjja pumũnhmã amũ 'ỳr mō. ¹⁵ Jeju'ỳr mōn 'ỳr bõx. Nhyṁ me'õ me karō kute kum irerja arỳm arek nhỹ. Nãm arỳm kà jadjàn no mextiren nhỹ. Nhyṁ me kum uma ne. ¹⁶ Nhyṁ ar kumrêx kute omũnhja arỳm me'õja'ã ajarẽ. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarẽ. ¹⁷ Nhyṁ kam me Jejumã à'wỳrmo krax ne kum,

—Gop on me inhõ pyka kurũm akato, ane.

¹⁸ Nhyṁ Jeju ajte kākam ỳrmã tẽn nhyṁ me'õ me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akõt ajkamẽ, ane.

¹⁹ Nhyṁ kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'ỳr tẽn. Aje meo anhõbikwa wã'ỳr tẽn. Memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ajarẽ. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarẽ, ane.

²⁰ Nhyṁ kam arỳm mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'ỳr bõx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩmã ujarẽnh ar ba. Nhyṁ me kunĩ te kute mỳjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'õ kurerer tyk'ã ujarẽnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhyam kam Jeju ajte kàkam nox ne akàx nhikjêrnã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhyam kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprō. ²² Nhyam me'ōbê Djajru 'ỳr tẽ. Mebê idjaer bikprōnh djàkam kubê bēnjadjwỳr'ō. Nãm 'ỳr tẽn arỳm omũ. Omũn kute kum rax jarēnh kadjy tu parbê tỳm ne nō. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prĩtĩre nōn arỳm tyk 'ỳr. Gu 'ỳr ga 'ã anhikra dji gê à kêt ne imã tĩn, ane.

²⁴ Nhyam arỳm kôt tẽ. Tẽ: nhyam me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kôt mō. ²⁵ Nhyam wãnh me'ō nire kôt tẽ. Kamrô mã: apôx'ã ne arỳm amex kubê 12 apêx. ²⁶ Nhyam kamã me ta kute amijo mỳjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arỳm mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arỳm ô pi'ôk kaprĩ kunĩ krê. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarēnh man arỳm 'ỳr tẽ. Me krãptĩ: Jejukôt mō: nhyam nija mekôt amibêx mex ne arỳm kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ã kubêkà kupê.

²⁸ Be, kute o anhỳr kêtĩri ne amim,

—Ba 'ã kubêkàbit kupên arỳm imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubêkà kupên kupênhmẽ ro'ã nhyam arỳm kamrô ngrà nhyam arỳm amikam amimex ma. ³⁰ Nhyam Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arỳm me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhyam ne ijã kubêkà kupê? ane.

³¹ Nhyam kôt ba djwỳnh kum,

—Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyam ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhyam kute me'ômã katormã ari mekôt krã. ³³ Nhyam nija arỳm kute amimex markam 'ỳr bōx. Nãm umaje tertet ne tu parbê tỳm. Parbê tỳm ne arỳm prĩne kum amijarēn kum,

—Mrãmri, ba ne ba akà kupê ga arỳm ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhyam kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne arỳm amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arỳm amexkumrẽx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhỹro dja nhyam me kwỳ bẽnjadjwỳr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arỳm Djajrumã kum,

—Arỳm ne akadjwỳx akuno. Kwãrik wãnh ijukri ujarẽn djwỳnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhyam Jeju Ar kubê ate krãn arỳm Djajrumã kum,

—Kwãrik wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'êmã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bõx. Nhyam wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhyam Jeju arỳm me omũ. ³⁹ Ne kam arỳm me'ỳr wadjàn memã kum,

—Mỳkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm òto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhyam me arỳm 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhyam kam arỳm bõm me ano nhyam me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmẽ kôt ba djwỳnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djà'ỳr aro wadjà. ⁴¹ Ne kam prĩti nhikra 'amỳn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabẽnkam kum,

—Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhyam arỳm ar aêrbê kãjmã djan ar mrã. Nhyam ar arỳm kôt madjà kreti. Prĩti'ã ne amex kubê 12.

⁴³ Nhyam kam arkum kabẽn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mỳjja'õ ngã gê kukrẽ, ane.

6

Õ pyka djwỳnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arỳm memã kàx ne amũ õ pyka djwỳnhmã tẽ. Nhyr kõt ba djwỳnh ar kõt mõ. Nhyr kam arỳm 'ỳr bõx. ² Nhyr ar'ã arỳm pi'òk ràràr. Nhyr arỳm mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne arỳm wadjà. Ne kam kute memã amikukràdjà jarẽn kadjy arỳm amikrax ne. Nhyr me krãptĩ kabẽn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhyr nã kum me kukràdjà ja jarẽ nhyr ã kabẽn mexo ane. Nhyr ne kum àpẽn'ã karõ nhyr ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêtumrẽx ne ipêx nhyr kumex. ³ Be, Jejubê ne pĩ kẽn djwỳnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kõt ar apõxjabê ne Xijagumẽ Jõdjemẽ Djudamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikõt apõx ne ja. Kanikwỳnhdjwỳ ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpẽnho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arỳm kubê Jeju kĩnh no kati. ⁴ Nhyr kam amijã memã kum,

—Pyka kunĩkõt me Metĩndjwỳnh kukwakam ujarẽn djwỳnhmã kãjmã rax kamẽnho ba. Nhyr be, õ pyka djwỳnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Õbikwa djwỳnhkam ar ja, õ kikre djwỳnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute õ pyka djwỳnhkam mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx prãmje. Te me krãptĩo mex prãmje. Me kute aparmã rax kamẽn prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mykam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kêtukumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tẽ. Apýnh kríkôt tẽ. Memã amikukràdjà jarênhõ tẽ. ⁷Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhym ar arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhym kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà. ⁸Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrîk wãnh mýjja krãptî byr kêt. Dja gar akajpar djàbit by. Kwãrîk wãnh mokà byr kêt. Kwãrîk wãnh djwý byr kêt. Kwãrîk wãnh anhõ katõk'y djakam pi'òk kaprî byr kêt. ⁹Ne ar aparkà ponh jangiên ar anhinòkà pýnhbit jangiê, ane.

¹⁰Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krî'ýr mõ. Nhym me'õ arým ar amã aminhûrkwã jarê. Kumã dja gar wadjàn kambit anhikwã. Ne kam me õ krîrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhûrkwã 'õdjwý jabej. ¹¹Nhym godja me ar abê aminhûrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkà'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirît kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krîraxbê Xõtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ï Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhym be, ajbir me krî jakam dja me axwe pãnhõ amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnhõ me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹²Nhym kam ar amũ mõn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arÿm me karõ punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhym arÿm memã iren mã mõi. Nhym ar me kanê krãptĩ kungrà. Mÿjja kangô kute rõny kangô pyrako me kungràn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarënh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhym kam me amũ Jeju jarënh ipôk. Nhym kam mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax nhidjibê ne Erodji. Arÿm ne me kute Jeju jarënhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne mã mÿjja pumũnh kêt nhipêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhym me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnhbê Erij, ane.

Nhym amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnh'õ. Nâr, kute amrêbê: Metĩndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnh'õ pyræk, ane.

¹⁶ Nhym bënjadwÿr rax Erodji kute Jeju jarënh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhym me kute mut krã'yr, arÿm akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêtri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhym kam Erodji arÿm kamyrebê prõ pytàn ar o ba. Nhym kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metĩndjwÿnh kukràdjà kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhym Erodjij kuman arÿm Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhym arÿm 'ÿr me krãkamngõnh jano. Nhym me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ¹⁹ Nhym kam Erodjij ari kum

Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwỳnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwỳnh jarênhô ỳr kunĩkôt Erodji ari amim,

—Je tô mỳj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kôt kute amijo anhỳr prãmje. Nhyim be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyim kam arỳm mrãmri kute bĩn kadjy ò akati bôx. Erodji rwỳk djakam ò akati arỳm bôx. Nhyim ò akatikam arỳm bu'ã bẽnjadjwỳrreja ro'ã àkuro nhỹ. Apỳnh ò me rũnh djàri, ò krākamngôn nhõ bẽnjadjwỳr djàri, ò pykabê Garrêjakam me ò nêkrêx rũnh djàri, me kunĩ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²² Ne ò kwỳ krêno nhỹ nhyim Erodjij kra kurerer arỳm me'ỳr wadjà. Ne kam memã to nhyim me arỳm kum kĩnh. Erodjimẽ me ro'ã ỳrja kum kĩnhĩ. Nhyim kam Erodji kurerermã kum,

—Mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênh mãmjdjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtukumrêx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm ima. Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã òrkumrêx. Nàr godja amã inhõ pyka kuto katê kĩnh jabej ba arỳm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhyim kam arỳm katon nã kukij ne kum, “Ô mỳj dja ba kum arê”? ane.

Nhyim kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wỳ, ane.

²⁵ Nhyam amibêx ne ajte bēnjadjwÿr rax'ÿr wadjàn kum,
—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjēnh djwÿnhbê
Djuão krã dja ga imã angã. Ngônh purortikam adjàn o bôx
ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyam kam bēnjadjwÿr rax arÿm kaprïren ôkre
kadjwÿnhbê amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabēn jarēnh māmđji
nhyam Metĩndjwÿnh arÿm ima. Jakam ba te ije
kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Inhõ me rũnh mrãmri
ikabēnkumrēx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwÿnhmã kabēn ne kum,

—Amrē Djuão krão aprõt, ane.

²⁸ Nhyam arÿm mebê ijê djà'ÿr tēn wadjàn arÿm Djuão
mut krãtan kam arÿm ngônh purortikam krã djà. Ne kam
kurerermã o tēn o bôx ne arÿm kum kungã. Nhyam arÿm
nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuão kôt ba djwÿnh ar arēnh man arÿm
'ÿr tē. 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kam arÿm Djuão nhĩ mÿn o tēn
arÿm kēnkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarēnh ne
ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arÿm apÿnh kríkôt tē:n
kam arÿm akubyn Jeju'ÿr tēn 'ÿr bôx ne 'ã akuprõ. Ne
kam kum amijã ajarē. Kute mÿjja nhipêx kunĩ'ã kum ajarē.
Kute memã kukràdjà jarēnh kunĩja kum 'ã ajarē. ³¹ Nhyam
me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho
dja nhyam ar te õ kwÿ krēn kadjy amijo ane. Nhyam kam
Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tēn kam bôx ne bakôkam kôto
nhĩ, ane.

³² Nhyam kam ar ate arwākam ŷr kadjy kākam nhŷn arŷm nox ne. ³³ Nhyam me krāptī ar mōrkôt amim nokre pumŷn arŷm ar ibej prôt ne. Krī kunī kurŷm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arŷm akàx nhikjêbê ar kukām akuprô. ³⁴ Nhyam kam ar kà dji nhyam Jeju wabi. Wabin arŷm me krāptī me:xja pumŷ. Ne kam amim,

—E kum, nām me kute mryo ba djwŷnh kêt kam mrykī'ātomtī krāptī ta kajgo ba pyrāk, ane. Kam ne arŷm kum me kaprīn arŷm memā kukràdjà krāptī jarēnhmo krax ne. ³⁵ Nām memā arēnhô dja: nhyam kam arŷm 'ã myt ibô. Nhyam kam kôt ba djwŷnh ar arŷm 'ŷr bôx ne kum,

—Arwā jakam mŷjja kêt nhyam arŷm amykry mex ne.

³⁶ Me ano gê me amŷ apŷnh kikremā mōn amŷ apŷnh krīmā mō. Dja me amim ô kwŷ krēn djà jamŷ, ane.

³⁷ Nhyam arkum,

—Ar ga dja gar memā mŷjja ngā gê me kukrê, ane.

Nhyam ar kum,

—Djām gwaj baje pi'ôk kaprī kumexjao djwŷ jamŷnhmā? Denarju kubê 200jao djwŷ jamŷnhmā? Djām gwaj baje memā ôr nhyam me kute krēnmā? ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Mŷj ne ar anhô djwŷ kute? Tēn omŷ, ane.

Nhyam ar arŷm bu'ã me ku'ê kôt tēn omŷ. Ne akubyn 'ŷr bôx ne kum,

—Ë, djwŷ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwŷ amānhkrut, ane. ³⁹ Nhyam kam arkum,

—Ar memā arê gê me apŷnh bôre ngrāngrākam krī mō, ane.

Nhyam ar arŷm apŷnh me krī kadjy memā karô. ⁴⁰ Nhyam me apŷnh me krī kadjy me'ã akre. Nhyam me kwŷ kubê 100'ã kabēn ne krī mō. Nhyam me kwŷ kubê 50'ã kabēn ne krī mō.

⁴¹ Nhyim djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamỳ. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kàjmã o kàjkwa jabên Metĩndjwỳnhmã o amikĩnh jarê. Ne kam djwỳ kokij ne kôt ba djwỳnhmã kungã nhyim ar memã òro mō. Ne kôt tepdjwỳ ã o anen arỳm me kunĩmã kungã. ⁴² Nhyim kam me kunĩ ò kwỳ krẽn arỳm ajne. ⁴³ Nhyim kam me arỳm tepmẽ djwỳ janhy ngij ne 'ã akre. Nhyim arỳm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kàtàm. ⁴⁴ Be, me my kute djwỳ krẽn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt.

Ngô'ã tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyim kam Jeju urokam kôt ba djwỳnhmã kum,
—Aje, on ar mōn kàkam nhỹn ikukãm akax nhikjêmã rên krĩbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gê me on mã mō, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ỳr tẽn memã kum,
—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnhmã kabên kadjy krãnh'ã tẽn wabi.

⁴⁷ Nhyim kam ar'ã akamàt nhyim ar arỳm kàkam ngô nhipôkri mō nhyim Jeju ate atỳxã dja. ⁴⁸ Nhyim kam ar kutã arỳm kôk djàbêr tỳx. Àbêr tỳx nhyim ar kute kutã ngô rênh kurêje àpênh raxo nhỹ. Àpênh ra:x nhyim arỳm ar omũ. Ne òkrẽn'ãnh kàr pydjikam arỳm arkôt tẽ. Ngô'ã arkôt tẽ. Tẽn kam bit ar'ãnh tẽmmã. ⁴⁹ Nhyim ar arỳm ngô'ã tẽmkôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrẽ me karõ'õ mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arỳm madjà kreti. Nhyim adjynkêt nhyim arỳm arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arỳm arkôt kàkam nhỹ. Kàkam nhỹ nhyim arỳm kôk djàbêr anihkrê. Nhyim ar òkre kadjwỳnhbê amikabên kudjan te kute mỳjja marmã kam no tyn nhỹ. ⁵² Be,

amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwỳ ngã nhym ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwỳnh Krajamã kator kêt. Nhym kam ar te kute marmã kam no tyn nhỹ. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kàkam ngô'ã mõn kam ar arỳm pykabê Djenekam akàx nhikjê mã bõx ne kà dji. ⁵⁴ Nhym kam ar wabi nhym me arỳm amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunĩkõt prõt ne arẽ. Nhym me arỳm kute memã Jeju bõx djà jarẽnhja'ỳr meo bõxmo krax ne. Me punu nhikwã djàkam ikwã rã'aja ne me Jeju'ỳr meo prõt ne meo bõx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nàr krĩraxkam nàr arwãkam Jeju ku'ê djà kunĩkõt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhym me mã Jeju tẽmkõt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkrebit kupê. Ba gop akà japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunĩkõt arỳm mex ne.

7

Tu mỳjja krẽn'ã ujarẽnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh kwỳ krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm mõn Jeju'ã akuprõ.

² Nhym Jejukõt ba djwỳnh kwỳ tu ikra põnh kêt kam õ kwỳ krẽ nhym me arỳm ar omũ. Ne ar'ã kabẽn ne Jejumã kum,

—Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarẽ, ane.

³ Bir, mebê pardjêumẽ mebê idjaer kunĩ ne me mã me kukãmãkjê kukràdjà'ã no tỳx ne kam arĩk abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra põnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwỳnh memã axwe kêt jarẽ, ane. ⁴ Ne me me õ djwỳ jamỳnh djà kurũm ban bõx. Ne kam kute ngôo amiku'õnhkambit aku. Be, apỳnh me kukãmãkjê

kukràdjà kajgo kute ja pyràk ne kräptĩ. Nhym me 'ã no tỳx ne mã apỳnh mỳjja ku'õ. Ngõnhkrãmẽ ngyo ngõnhmẽ ngõnh tykmẽ ne me mã ku'õn arĩk amim,

—Dja ba o ane nhym Metĩndjwỳnh imã imex jarẽ, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjêumẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ Jejumã kum,

—Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhym memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'òk no'òkkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum, “Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarẽho ban jãm ate ibê krãn ban

⁷ imã irax jarẽnh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arẽho ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjà, anhỹro ba.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabẽn kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arẽho aba. Mrãmri ne me ajã arẽnhkumrêx. ⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akẽxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjà'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmẽ ngõnhkrã ku'õ. Apỳnh me akukràdjà kajgo kute ja pyràk kräptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kõt imã ijaxwe kêt jarẽ.” ⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo aba'ã me amã karõ ga me arỳm kabẽn ma. Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjà kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjà jarẽ? Kati.

Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kêt ne arỳm o abikẽnho aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰ Ba me amã arẽ ga me ama. Mõjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjà jarẽn memã kum, “Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwỳnh o ajkê’, anhỳr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abêmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhy m be, djãm me ga ne ga me amã abãmmẽ anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kôt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mỳjja'ã ajwỳr ga aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã õrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã õrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhy m kam arỳm pijàm ne akubyn 'ã ajwỳr kêt”, ane. ¹² Ga me aje ã memã 'ã karõo anhỳrkam arỳm me nãmẽ bãmbê õdjỳ'ã memã adjàpnênho aba. ¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwỳnh te memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me arỳm Metĩndjwỳnh kabêno me kukràdjà kajgon akukràdjào arỳm nãmẽ bãmbê õdjỳ'ã memã adjàpnênho aba. Aje Metĩndjwỳnh kukràdjào me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwỳr me kunĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ imaro nhỳn ikabên markumrêx.

¹⁵ Me kute apỳnh mỳjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krẽn arỳm ajaxwe”, anhỳro ba. Nhy m be, Metĩndjwỳnh, djã ne me mỳjja 'õ krẽ nhy m arỳm kum, “Ja ne ga krẽn arỳm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên

punukam ne memã axwe jarẽ. Me àkĩnhĩkam ne memã arẽ. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ bakam ne memã arẽ. Me 'êxnhĩkam ne memã arẽ. Axwe'õkambit ne Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽ. ¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arỳm mebê kikremã wadjã. Nhyim kôt ba djwỳnh arỳm kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mỳjja 'õ krẽ nhyim Metĩndjwỳnh kum, ‘Ja ne ga krẽn arỳm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arẽ nhyim ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane. ¹⁸ Nhyim kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwỳ ajamakkre kêt? Be, mrãmri ne me kute mỳjja'õ krẽnkôt Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽnh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁹ Be, aparmã ne mỳjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mỳjja'õ kurja ne me kute amim mỳjja'ã karõ djakam ngiêx kêtikumrẽx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arỳm apõx. Me kute amim mỳjja'ã karõ djãmã ngiêx kêt kam Metĩndjwỳnh kute kôt memã axwe jarẽnh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhỳro arỳm me õ mỳjja krẽnja kunĩ mex jarẽ.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabẽn punu apõx ne me àpênh punukam ne Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽ. ²¹ Me kadjwỳnhbê, me amim mỳjja'ã karõ djakam ne me amim axwe'ã karõ nhyim arỳm me kurũm apõx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne me kute me prõ puro nàr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nàr mjên djwỳnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ. Ne kute me par'ã amim karõ.

²² Ne kute mebê mỳjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mỳjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikẽn'h'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.
 Ne kurẽ ba'ã amim karõ.
 Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.
 Ne me'ã kabẽn punu'ã amim karõ.
 Ne amijo àmrati.
 Ne bẽn kati.
 Me kute amim axwe'ã karõ ne ja. ²³ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx. Nhyam kam kõt Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽ. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrẽx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arỳm mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumẽ krĩraxbê Xidõ kuri pykaja'ỳr bõx. Ne kam arỳm kikre'õmã wadjàn nhỹ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêtũa. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã. ²⁵ Nhyam me'õ nire arỳm arẽnũ ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwỳk djà. Me karõ punu ne kra prĩtio ba. Nãm arẽnũ man arỳm 'ỳr tẽn parbê ibõn nhỹ. ²⁶ Ne arỳm Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrẽ tẽn me karõ punu kute ikra prĩtio baja jano gẽ kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit kumrẽx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarẽnũ nhyam kõt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Gẽ me prĩre kumrẽx djwỳo amitỳxmã. Nok ba ren me prĩre nhõ djwỳ rop kraremã kurẽ nhyam ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwỳ'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex'ã ne djwỳ jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm,

—Nok ba ren me prĩre nhõ djwỳ rop kraremã kurẽ nhyam ren kam arỳm punure, ane.

²⁸ Nhyam nija arỳm amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arỳm kum,

—Tukwa, mrãmri Bēnjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arē. Nhyim be, godja wānh pīponh krakri djwÿ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare arÿm kukrē. Kam gop badjwÿ ibē rop krare pyrāk tu imā ikrao mex, ane.

²⁹ Nhyim kôt kum,

—Be, aje imā akabēn wā jarēnhkam adjumar mex ne tē. Arÿm ne me karō punu akramā ire, ane.

³⁰ Nhyim kam arÿm ũrkwāmā akēx ne 'ÿr bôx. Nhyim wÿnhrà̃m me arÿm me ikwā djākam kra pŕiti dji nhyim nō. Me karō punu arÿm kum ire nhyim arek nō nhyim arÿm omū.

Kute me'ô jamakkre kêt ne kabēn tôo mex.

³¹ Nhyim kam krĩraxbē Xirumē Xidōkuri pykaja kurũm tē. Tē:n kam amū pyka nhidjibē Krĩraxbē 10jakôt tē. Ne tē:n kam arÿm imôtibē Garrêja'ÿr bôx. ³² Nhyim wānh me'ô jamakkre kêt ne kabēn tôja. Nhyim me arÿm 'ÿr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhyim ate kute o ãm kadjy amū me krāpti bē o tē. Ne kam aktā amakkremā aminhikra'i jadjàn aptôn ôtodjwÿ kupê. ³⁴ Ne kàjkwa jabēn kum kapŕikam arÿm amityk djā mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabēnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhyim arÿm amakkre kajrer ne kabēn mex ne. Nhyim kam akubyn me'ÿr o bôx.

³⁶ Ne memā 'ã karôn memā kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memā anhÿro ba nhyim me ate mã: pyka kunĩkôt abenmā arēnho ba. ³⁷ Nãm me'ôo mex nhyim me te kute marmā kam no tyn ku'ê ne abenmā kum,

—Nãm apÿnh me kanê djari me kunio mexkumrēx. Nãm me umar kêtô mex nhyim arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kabēn kêt djwÿo mex nhyim arÿm akubyn kabēn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhym kam me krãptĩ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwỳ krẽn djà kêt. Nhym kam arỳm amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhym ar bõx nhym arkum,

² —Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arỳm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arỳm me õ mỳjja kêt.

³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djà me kupa. Djãm jãnh got. Onĩj me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kôt ba djwỳnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwỳ kumex prãmje. Mỳj got gwaj me kadjy nê? ane.

⁵ Nhym Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwỳbê 7”, ane.

⁶ Nhym kam me krãptĩmã kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhym kam me arỳm nhỹ. Nhym kam arỳm djwỳbê 7 jamỳn o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwỳnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwỳro mõn kam arỳm adjwỳr pa.

⁷ Ne kam ar õ teprãre ngrêre nhym o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwỳ jadjwỳ, ane.

⁸ Nhym kam ar memã adjwỳro mõn adjwỳr pa. Nhym kam me arỳm kukrẽn arỳm ajne. Nhym kam me arỳm aũm ngij ne 'ã akre nhym kaxnokai ipubê 7 'ã kàtàm. ⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwỳ krẽ.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmà”, ane. ¹⁰ Ne on kôt ba djwýnhmẽ ro'ã kãmã wadjàn nhỹ. Nhym ar arým nox ne rê:n kam arým pykabê Tamanu'ãnh kà djin wabi.

Kute kàjkwa kurũm mỳjja'õ nhipêxmã ne me kum 'ã à'wỳr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ Jeju'ỳr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwýnh Kra ne kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurũm mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

¹² Nhym amikadjwýnhbê tyk djà mẽn memã kum,

—Je tô mỳkam ne ga me akamingrãnyre mỳjja'ã ijuw? Ije me amã mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ga me aje omũnh prãm kêtikumrẽx. Mrãmri ne ba me amã ikabẽnikumrẽx, ane. ¹³ Ne kam arým mebê akẽx ne tẽn ajte kãmã wadjà. Wadjàn akàx nhikjẽmã rêr kadjy arým nox ne.

¹⁴ Nhym kam djwý ar kumãnhkutã nhym kôt ba djwýnh kute byrmãn arým o amak kêt kati. Nhym wãnh kàkam djwý pydjibit nõ. ¹⁵ Nhym kam Jeju me kute me kukràdjà kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabẽn ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djà djwý djômkam kapĩnja pumũ. Nhym arým djwý tỳx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr Erodji kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhym kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjà kajgo'ã djwỳ nhigot djà jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arỳm ar kabên man arkum,

—Mỳkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwỳ byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? Mỳj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt?

¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwỳ ngrireo me krãptio djuw mexja djà ne gar arỳm o ajamak kêt kati? ¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwỳ kubê 5 kokjêr'ỳr amijo bôx. Ar aje djwỳ janhyo atomkam mỳj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kady djwỳbê 7djwỳ kokjêr'ỳr amijo bôx. Ar aje kam djwỳ jaũmo atomkam mỳj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Djãm djwỳ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx”, ane? Kati. Djwỳ'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arỳm krĩraxbê Bexadamã tẽn bôx. Nhym kam me Jeju'ỳr me'õ no rão môn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

²³ Nhym arỳm me'õ no rã nhikra 'amỳn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽ. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arỳm ga mỳjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhym kàjmã krãn kum,

—Arỳm ne me kute pĩ pyràk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhyim ajte no'ã ikra djin kàjmã kum krã nhyim arÿm no mex. No mex ne arÿm kute me kunĩ pumũnh mexkumrẽx. ²⁶ Nhyim kum,

—Aj mã. Dja ga katàt anhũrkwãmã tẽ. Kwãrik wãnh krĩmã atẽm kêt. Ne kwãrik wãnh krĩkam me'õmã ijarẽnh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bẽnjadjwÿr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me õ krĩ djãri. 'Yr ne Jejumẽ kôt ba djwÿnhmẽ ar mõ. 'Yr mõ nhyim Jeju arÿm arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarẽnh jarẽ ba kuma, ane.

²⁸ Nhyim ar arÿm kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngõmã me angiẽnh djwÿnhbê Djuãõ”, ane. Nhyim me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwÿnh kukwakam ujarẽnh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhyim me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwÿnh kukwakam ujarẽnh djwÿnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyim ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyim Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati, Metĩndjwÿnh tĩn ne ar bakumrẽxja Kra. Amrẽbê ne me bakukãmãremã ajarẽ. Aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã ajarẽ. Amrẽbê me imã ajarẽ ba me akam amako iba nhyim arÿm Metĩndjwÿnh ajano ga arÿm bõx, ane.

³⁰ Nhyim arkum,

—Kwãrik wãnh me'õmã ja jarẽnh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarẽnh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarẽn arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awỳr irwỳkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ. Dja me rũnh ikanga. Mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjẽ kukràdjà mar djwỳnhmẽ dja me memã ikanga nhym me arỳm ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane. ³² Nãm Jeju arkum ja jarẽnho amirĩtkumrẽx. Nhym Pedru arỳm Ar kubê o tẽn ar kàxã nẽje kum bẽn tỳxmo krax.

³³ Nhym kam arỳm kõt ba djwỳnh'ỳr akẽx ne ar omũn Pedrumã bẽn tỳx ne kum,

—Arỳm akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyræk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metĩndjwỳnh kõt adjumar kêt. Me kàtàm kõt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mẽ kõt ba djwỳnhmẽ amiwỳr me ku'uw. Nhym me arỳm 'ỳr bõx nhym memã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamẽn prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mỳn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mỳnh mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikõt ajkamẽ. ³⁵ Me kute amidjwỳnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djàkam tẽ. Nhym be, me kum ijabêkumrẽx ne kute amidjwỳnhbit mar kêt nhym me kute me bĩn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁶ Nhym ren me'õ pykabê mỳjja mexja kunĩ, nêkrẽx kunĩja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrẽxja ren wãnh kumex. ³⁷ Nhym mỳj pãnh ne ne ren Metĩndjwỳnhmã arẽ nhym ren akubyn o tĩn nhym ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarẽ nhym akubyn ajo tĩn prãm kêtumrẽx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrẽx ne ari mỳjjakõt ibê amijo akẽxo ba. Ga, me kwỳ kum prõ djwỳnh

kĩnh kêt ne mebê prõ àkĩnho baja pumũ. Me jadjwỳ ne me kum ikĩnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'õ ikam pijàm ne ikukràdjàkam pijàm jabej ba badjwỳ gêdja ba amipãnh kam ipijàm. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk dja ba Ibãm jadjênhmẽ umao ipyma:n ar awỳr bõx. Kadjy mrãnh djwỳnh pyma:mẽ ro'ã ar awỳr bõx. Ibê kumkatio bõx nhym tãmja ikam pijàmja ba badjwỳ arỳm amipãnh kam ipijàm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bẽnjadjwỳr rax mẽ. Dja ba bõx ne ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwỳ atĩnri iraxkõt ipumũ, me akadjy ibẽnjadjwỳr rax ne ipymakõt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabẽnja, ane.

² Nhym kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhym Jeju arỳm krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kàxã dja. Ne kam arỳm ar kuka kôn timerãm aminhipêx. ³ Ne õ kubêkà arỳm adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyræk. Ren kubêkà põnh djwỳnh'õ kubêkà'õ põn ren kubêkà jakao kute Jeju kà jaka têt kêtikumrêx. ⁴ Nhym kam me kukãmãrebê Erijmẽ Mõjdjê arỳm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumẽ abenmã kabêno dja nhym ar ar omũ.

⁵ Nhym Pedru kum,

—Be, ujarênh djwỳnh, jakam ne gwaj arỳm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx, Mõjdjêmã 'õ nhipêx, Erijmã 'õ nhipêx, ane. ⁶ Ar madjà kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabên kajgo jarê.

⁷ Nhyam kam kakrã'õ arým amirît ne ar kuno. Ar kuno nhyam Metĩndjwýnh arým kakrã kurũm kabẽn nhyam ar arým kuma. Nhyam arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãmwã dja gar kabẽn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyam ar te ar abej amibu'ã rît. Nhyam Jeju pydjibit dja nhyam ar omũ. Arým ne Mõjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arým amirît kêt ne.

⁹ Nhyam kam ar arým krãnh prêkti'ã rwýk tẽ. Rwýk tẽ nhyam Jeju arým ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrĩk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arým 'ã ujarẽnh kêt. Ne rwýk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhýrja. Mýj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mýkam ne Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx. Nhyam kam totokbê Metĩndjwýnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mýkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwýnh'ýr me kunĩo akẽx ne. Meo akẽx nhyam me arým amim maro ba. Mýkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwý amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arým tokry kumex ma nhyam me memã kanga”, ane? Nãm me ã ijã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arým bõx. Nhyam kam me arým mar kêt ne amikĩnhje o

bikênho ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metîndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tẽmkôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tẽn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhym me krãptî ar'ã akuprõ. Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ar aktã kabẽno aben japanho dja nhym Jeju arÿm me omũ.

¹⁵ Ne me aêrbê bõx nhym me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arÿm ne ga bõx? Djãm arÿm ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhym kam abej Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhym kam me krãptîkôt me'õ ãmja kum,

—Ujarênh djwÿnh, awÿr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhym ibê kabên kêtukumrẽx. ¹⁸ Nhym apÿnh kute par djàri pyka'ã kurẽ nhym ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirênh nõ. Awÿr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwÿnh'ÿr o bõx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhym ar te kute kujaêkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhym kam Jeju me'ÿr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtukumrẽx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamàt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bõx ga me ajamakkre kêtukumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyṃ me arỳm 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx nhyṃ me karô arỳm Jeju pumũn ajte me'ô kraja bĩ. Kubĩ nhyṃ arỳm pykabê tỳm ne àpnhirẽnho nõn ajmrô prôto nõ.

²¹ Nhyṃ Jeju arỳm bãm kukij ne kum,

—Mỳj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyṃ kum,

—Prĩrekam ne kum o krax. ²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngôkam rẽnḥ krãptĩ. Aje me karôbê utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nhyṃ Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh umaro kute mỳjja kunĩ jakrenḥ mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrẽx nhyṃ arỳm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrẽx nhyṃ arỳm amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyṃ kam bãm no kangô prôtmẽ ro'ã on kàj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itỳx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrẽx, ane.

²⁵ Nhyṃ me arỳm itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nhyṃ Jeju arỳm me omũ. Ne arỳm me karô punumã bẽn tỳx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kabẽn kêtme amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabẽn ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtumrẽx, ane.

²⁶ Nhyṃ arỳm amran bĩno bê mex ne arỳm kurũm kato. Nhyṃ arỳm kute tyk pyràk ne nõ. Nhyṃ me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arỳm ne akuno. Arỳm ne akuno, ane.

²⁷ Nhyṃ Jeju arỳm ikra 'amỳn kàjmã aro tẽ nhyṃ arỳm kàjmã dja.

²⁸ Nhyṃ Jeju arỳm tẽn kikremã wadjà. Nhyṃ me kàxã kôt ba djwỳnh ar arỳm me karô jabej kukij ne kum,

—Mỳkam ne bar te ije me karô punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyṃ arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyræk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhym arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarẽnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrê-jakôt tẽn. Nãm mebê amijo bipdjuro tẽn. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarẽnh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tẽn. Tẽn:n kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja me memã ikanga nhym me arým ibĩ. Nhym kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhym ar amim,

—Je tô, mýj'ã ne kabẽn ja jarẽ? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabẽn pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mõi:n kam arým krĩraxbê Kapana'ýr bõx ne kikremã wadjã. Nhym kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabẽno aben japanho mõi. Mýj'ã ne gar abenmã akabẽn ne? ane.

³⁴ Nhym ar arým anhikrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabẽn mõi. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhym ar arým pijãm ne anhikrê ne.

³⁵ Nhym kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajõ araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katẽ tẽn kam tu me kunĩmã àpẽn ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prĩre'õ nhikra 'amýn o tẽn ar ipõkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'õ prîreja pumũ, kàtàm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prîre ja pyràk kînh, kum me'õ kàtàmja kînh ne kam arým badjwý kum ikînh. Djãm bajbit kum ikînhmã? Kati, dja me'õ kum ikînh ne kam kum ibãmdjwý kînh, ibãm kute ijanorjadjwý kum kînh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhym Djuão arým kum,

—Ujarënh djwýnh, ba amã arë. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarë. 'Ã anhidji jarën me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabën ne. On kum anhire.” Nãm ã anhýro dja bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwãrik wãnh”, ane.

³⁹ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh kubê adjaptàr kêt. Be, godja me ikukwakam myjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabën punu jarënhmã. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo òbikwa. Kam kwãrik wãnh kubê adjaptàr kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'õ ar amã ngônhrākam ngô nhõr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpênh mexjao pãnhkumrëx. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx.

⁴² Nhym be, me'õ kute me prîre pyràk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhym ren arým kôt axwe nhym kam ren me òkre'ã kënpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kën jabatàn nhô ne ren ngô jabatàn hmã kumê nhym ren ngô kubĩ, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhym be kati, Metĩndjwýnh dja prîne o ajkê nhym tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhkra nhikjê mỳjja punu kupênh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anhkra nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ãn ren me biknor tokry djàkam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pòk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrêx. ⁴⁴ Kam kòp kute me kakwỳrja tyk kêt nhym me kute kuwy pòkjadjwỳ par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjê mỳjja punu'yr amrãnh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djàkam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pòk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrêx. ⁴⁶ Kam kòp kute me kakwỳrja tyk kêt nhym me kute kuwy pòkjadjwỳ par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumũnh tỳx prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh kute me utar ne ar me kadjy bẽnjadwỳr ne kute ar meo baja'yr abòxkam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djàkam kuwykam tẽn ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum,

“Kòp kute me kakwỳrja tyk kêt nhym me kute kuwy pòkjadjwỳ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminhkra, amipar jakarmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã jakarmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwỳnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangar pyrak, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,
 —Be, kadjwanhĩ mexkumrêx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arÿm o mÿjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyræk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arÿm krîraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tẽ:n arÿm ngôbê Djodão nhikjêmã rên arÿm pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprônho dja. Nhym kam ajte memã ujarênho dja.

² Nhym mebê pardjêu arÿm 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kujêrmã ne kum,

—Djãm Metîndjwÿnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nàràam ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djãm adjàkamã ne me ã prôo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjàkamã, kute mÿjja kunĩ nhipêxkam ne Metîndjwÿnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prô kadjy arÿm bãmme nã arkum iren kam arÿm prôbit'ã ngrà ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyræk.”

Năm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Kam, djãm ar ĩ amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ĩ pydji pyræk. ⁹ Be ga, Metĩndjwỳnh kute abenã ar mẽnha pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Năm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhyam kam ar akubyn kikrekam tẽn nhỹ. Nhyam kôt ba djwỳnh arỳm Jeju kute memã kabẽn jarẽnha jabej kukij.

¹¹ Nhyam arỳm arkum,

—Gêdja me'õ prõ djwỳnh kangan kam atemã akàxbê me'õmã kabẽn ne 'ỳr mõn kam arỳm mrãmri krô'ã o prõn arỳm axwekumrẽx, prõkam axwekumrẽx. ¹² Nhyam me niredjwỳ gêdja me mjên kanga nhyam kam atemã me'õ akàxbê 'ỳr mõ nhyam kam arỳm mrãmri krô'ã o mjên ne arỳm axwekumrẽx. Năm ã arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarẽn.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyam kam ar ja arỳm Jeju'ỳr me prĩreo mõn o bõx. Kute me kupênhmã ne ar 'ỳr meo mõ. Nhyam kôt ba djwỳnh ar arỳm nêje memã bẽn tỳx. ¹⁴ Nhyam Jeju arỳm ar omũn arỳm no kà nhàn arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrẽ me prĩre iwỳr mõ, ane. Kwãrik wãnh gar mebê adjaptàr kêt gê me arek amrẽ mõ. ã me kute amijo anhỹrbit gêdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bẽnjadjwỳr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prĩre pyræk ne amijo kàtãmjabit gêdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bẽnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhỹr gêdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bẽnjadjwỳr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arẽ. Năm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam aben totokmã me prĩre jamỳn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex. Gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex, ane.

Me'õ nhõ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tẽ. Tẽ: nhym me'õ arým 'ỳr prôt ne arým parbê kônkrão nhỹn kum,

—Ujarênh djwỳnh, ga ne ga amexkumrêx. Itĩn rã'ã rã'ãmã mỳj gêdja ba Metĩndjwỳnh kadjy nẽ? ane.

¹⁸ Nhym Jejubê Metĩndjwỳnh Kra nhym ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mỳkam ne ga imã imex jarẽ? Me'õ pykakam mex kêtikumrêx. Metĩndjwỳnh pydjibit mex. ¹⁹ Metĩndjwỳnh kukràdjà ne ga arým ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjà ne ga arým ama. Nãm memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt.

Kwãrĩk wãnh mebê prõo adjàkĩnh kêt.

Kwãrĩk wãnh adjàkĩnhĩ kêt.

Kwãrĩk wãnh ajêx ne me kàmex jarênh kêt.

Kwãrĩk wãnh aje me'õ nhõ mỳjja o aminhõ kadjy kwãrĩk wãnh ajêxnhĩ kêt.

Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunĩ ne ga arým ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhym kum,

—Nà, ujarênh djwỳnh, arým ne ba ibôktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatanh ne, ane.

²¹ Nhym Jeju arek omũnho djan kam kum kĩnhkumrêx ne kum,

—Be, mỳjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tẽn memã anhõ mỳjja wã ngràn pãnh pi'ôk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mỳjja kêtjamã angãn o me kĩnh. Ne kam amrẽ iwỳr tẽn mã ikôt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhõ mỳjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pĩte'y mỳnh

mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ.

²² Jeju ã kum ane nhym arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam akẽx ne mã tẽ. Kaprĩ:re ne tẽ. Be, õ nêkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprĩren tẽ.

²³ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnh ar'ýr akẽx ne arkum,
—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã, ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwýnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhym Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me õ nêkrêx kanàrrãm ar baja ne me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã. ²⁵ Ba ar amã arẽ gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nêkrêx rũnhdjwý kute uràk. Me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã nhym nêkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane. ²⁶ Nhym kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhym mýj me'õ gêdja Metĩndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytàr prãmje nhym be, Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arým õ mýjjamã irer jabej, òbikwamã irer jabej. Ò kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr nã nàr bãm nàr prõ nàr kra nàr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne.

Ne pãnh pyka jakam kum ò mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh òbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhym pãnh ò kikre, kamy, kanikwỳnh, nã, kra, ò pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwỳ dja me kàtàm me'ò jao bikẽnho ba. Dja ã pykakam ane. Nhym ije pykao nykam gêdja Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrêx, ane. ³¹ Nhym be, jakam me rũnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katẽn tẽ. Nhym be, me kajgo mex ne me katẽn tẽmja gêdja me pãnh rũnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarẽn.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykôt mō. Krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr àbir mō nhym Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhym ar te kute marmã kam no tyn mōn arỳm tĩn prãm. Nhym kam arỳm me kàxã aro tẽn arkum amijã ujarẽn tẽ. Kôt ba djwỳnhbê 12jamã ne amijã ujarẽn tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arỳm Djeruxarẽ'ỳr badjàbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apỳnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr arkum ikangan Mōjdjê kukràdjã mar djwỳnhmãdjwỳ ikanga. Nhym kam me ikà mex jarẽn ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga. ³⁴ Nhym me arỳm ijã bẽno ajkẽn ikutôn mry kà punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arỳm ibĩ nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhym kam Xijagumẽ Djuão ar arým 'ÿr bôx. Djebedêu kute ar irja 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, bar amã arẽ ga pñine kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhym arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhym ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunõ amiptàn pñine amexkumrêx ne apyma. Memã anhÿrkam bar irax ne anhikô'ã memã nhÿ, bar ijõ adjubôk'ãnh nhÿ nhym ar ijõ adjuge'ãnh nhÿ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhym Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĭk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngônhrã kam kangô jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao akõm mã? Dja me ngômã ijadjà. Djãm ar aje ipyràk nhym ngômã me kute ar ajadjarmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kõm ne ngômã adjarmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhym ar kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhym me ngômã ar ajadjà.

⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utàr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhym kôt ba djwýnhbê 10 arým ar kabên ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bñjadjwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bñ tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam

me rûnh kute meo bao ane gar arÿm ama. ⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtikumrêx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajõ aben kadjy abênjadjwÿr rax prãm jabej tu amijo akâtàm ne me kunĩmã adjàpênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjapênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhym kam ar ajte tẽ:n kam krĩraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhym kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptĩmê ne me Djeriko kurũm kator mō. Kator mō nhym wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhym me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽmja, anhÿro kumex. Nhym arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'õ. Gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁸ Nhym me krãptĩ arÿm kum bẽn tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhym kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajõ tẽn kum arẽ gê amrê iwÿr tẽ, ane.

Nhym me 'ÿr tẽn kum arẽn kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onĩj amiwÿr ajuw, ane.

⁵⁰ Nhym arÿm wãnh inôkàti mẽn ekruX ne kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhym Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhym no rãja kum,

—Běnjadjwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyim Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne iwÿr bõx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyim kum kaběnmě ro'ã arÿm rĩt mex ne arÿm Jejukõt pry'ã tẽ.

11

*Jeju rax ne Djeruxar*ẽmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyim Jejumě ar prykõt mõ:n kam krĩraxbê Djeruxarẽ kuri krĩ ngrire ja'ÿr bõx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjẽmẽ Betanhamẽ. 'ÿr bõx nhyim kõt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhyim ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatãnh nyrewã pumũ. Nhyim me kute pĩ maktã òkre djê nhyim ãmwã. Kraxje me'ò mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bõn amrẽ o tẽ. ³ Godja me'ò 'ã ar amã kaběn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Běnjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyim kam ar 'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'ò jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyim dja. Pry kěnhkam ne mry dja nhyim ar arÿm 'ãpre bõ. ⁵ Nhyim ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bõ? ane. ⁶ Nhyim Jeju kute arkum 'ã karõ kõt ne ar ã memã ane. Nhyim me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyim ar arÿm Jeju'ÿr mryo tẽn o bõx. Ne kam ar aminhõ kuběkào kum mry'ã aty. Nhyim kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyim kam me krãptĩdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kuběkào kum atyo mõ. Nhyim me kwÿ bu'ã kapõt'ÿr mõn pi'ò nhikěn o bõx ne kukãm kum pry'ã o

atyo mō. Nhym arỳm 'ã tẽ. ⁹ Nhym me kwỳ kukãm mō, o àkjêr mō nhym me kwỳ kôt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kàj bê abenmã kum, Metĩndjwỳnhmã kum,

—Jejubê me inhō Bẽnjadjwỳr rax. Âm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytà. Gê Metĩndjwỳnh o kĩnh rax. Metĩndjwỳnh kukwakam ne arỳm me bakadjy bôx. ¹⁰ Arỳm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kàjkwakamdjwỳ Metĩndjwỳnhmã mextire jarêho kumex. Gê on me ipytà, ane.

¹¹ Nhym arỳm krĩraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretimã wadjà. Ne kam amibu'ã mỳjja kunĩ pumũho tẽ. Nhym kam arỳm 'ã amykry mex ne. Nhym kam kôt ba djwỳnhbê 12mẽ amũ krĩ ngrirebê Betanha'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mat 21.18

¹² Nhym ar'ã akati nhym arỳm Betanha kurũm tẽ. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhym wãnh pidjôbê pigêre'õ dja nhym amybỳm 'ô pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Ne te ô jabej nhym ô kêt ne 'ôbit nhym arỳm omũ. Kraxje ô'ã mytyrwỳ kator kêt rã'ãkam ne ô kêt. ¹⁴ Nãm omũn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêt kumrêx nhym me adjô krên kêt ne, ane. Nhym kôt ba djwỳnh arỳm kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhym kam ar tẽ:n kam krĩraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhym kam Jeju Metĩndjwỳnh nhō kikretimã tẽn wadjà. Nhym me kute memã mỳjja nhõr djwỳnh kumex. Nhym me kute memã mỳjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhym arỳm bõm me rênho dja. Nhym me kute

me ò pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩ nhõr kadjy me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhym me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhym mebê krĩ djà nhikô rênho tẽ. ¹⁶ Ne mã mebê àptàro djan memã kum,

—Kwãrĩk wãnh on Metĩndjwýnh nhõ kikreti katikôt me ajênho aba kêt, ane. ¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk ne. Kamã Metĩndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apýnh me ò pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwýnhmã kabên kadjy ne ò kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'òkkam ane. Nhym be, me ga ne ga me aje kam me àkĩnhĩo aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ arým Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhýn abenmã kum,

—Je tô mýj dja gwaj baje Jeju bĩnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kàtàm kunĩ Jejukam no tyn kum kabên kĩnh ne kumex. Nhym kam me rũnhja kum uma.

¹⁹ Nhym kam Jeju ar'ã para nhym ar arým krĩrax kurũm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhym ar'ã akati nhym ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omũ. Nhym arým arêmẽ kunĩ ngrà ne. ²¹ Nhym Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabên man kum,

—Ujarênh djwýnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônha arým ngràn dja, ane.

²² Nhym kam arkum,

—Gora ar tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. ²³ Ba ar amã arẽ gar ama. Gorẽn me'õ krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatãnh mũjakam mõn tỹm”, ane. Ne ren õkre kadjwỳnhbê amim,

“Kon, birãm dja ipêx, kon”, anhỹr kêt ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx ne ren amim, “Be, mrãmri dja ikabẽn kõt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhỹrkam ren krãnh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

²⁴ Kam aje mỳjja kunĩo Metĩndjwỳnhmã adjà'wỳrja dja gar tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm ar akabẽn kõt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metĩndjwỳnhmã adjà'wỳro adjãmkkam amimaro dja. Me'õkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'õkam angryk jabej on kam angryk wãnh kum anhiren kam angryk kêt. Dja gar kam angryk kêt nhym kãjkwakam ar Abãmdjwỳ arỳm ar gadjwỳ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'õ, axwe'õ mar rã'ã jabej ne kam angryk rã'ã jabej nhym ar Abãmdjwỳ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhym ar tẽ:n kam Djeruxarẽkam bõx. Nhym kam Jeju ajte Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam bõx ne kam ar mrã. Nhym me rũnh arỳm 'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ mebêngêtmẽ ne me 'ỳr bõx. ²⁸ 'Ỳr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum, —Mỳj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rẽnho aba? ane.

²⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Badjwỳ dja ba mỳjja jabej me akukja. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ. Ba kam arỳm badjwỳ ije mỳj me'õ

kabënkôt ar me anoro ibaja me amã arê. ³⁰ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabën kôt ne arík ar ngômã me angjênh ba? Nàr djãm Metĩndjwỳnh kabënkôt? Goja imã arê, ane.

³¹ Nhym kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mỳj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metĩndjwỳnh kabënkôt”, ane nhym kam gwaj bamã kabën 'õ jarên gwaj bamã, “Bir be, mỳkam ne ga me amim Djuão kabënja mar kêt ne”? ane.

³² Nàr dja gwaj kum, “Me kabën kôt ne tu arík ar ngômã me angjênh ba”, ane nhym kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kàtàm ja ne me arỳm Djuão kabën man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwỳnh kukwakam kabën jarên djwỳnh ne. Dja gwaj kum ane nhym me arỳm o ngryk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mỳj me'õ kabënkôt Djuão kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwỳ me amã arênh kêt ne. Mỳj me'õ kabënkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

Pidjô djuw mex djwỳnh jaxwe'ã ujarênh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memã apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarên memã kum,

—Be, me'õ arỳm amim pidjô kwỳ kren kadjy bu'ã kěno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumũnh djwỳnh ku'ê djà'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwỳmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatành ne ô ga amim kwỳo atom ne imã mũm kwỳo atom.” Nãm ã me kwỳmã ane. Mebê idjaer'ã

ne Jeju pidjô jakren me rûnh'ã pidjôo djuw mex djwýnh jakren Metĩndjwýnh'ã õ pidjôkô djwýnh jakren kam arek memã 'ã ujarênho djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwýnh ã me kwýmã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhyim arým pidjôja tuk ne kumex. Nhyim kam õ pidjôkô djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'ýr õ àpênh jano. Kute memã arênh nhyim me kute kum pidjô kwýo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ýr ano. ³ Nhyim kam 'ýr tẽn bõx nhyim kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'õjao tým ne kaprêprê:k ne. Nhyim mã akubyn 'ýr ýkam tẽn 'ýr bõx. ⁴ Nhyim ajte õ pidjôkô djwýnhja pãnh 'ýr me'õjadjwý jano nhyim 'ýr tẽn 'ýr bõx nhyim me bĩn punun kum pijàm jadjàn ano. ⁵ Nhyim kam õ pidjôkô djwýnh 'ýr ajte õ àpênh 'õ jano nhyim 'ýr tẽn 'ýr bõx. Tãmwãdjwý ne me tu kubĩ. Nhyim kam aben totokmã me'ýr õ àpênh krãptĩ jano nhyim me kwý titik ne kwý pa.

⁶ Nhyim kra djwýnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arým amim, “Godja ikra me'ýr bõx nhyim me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'ýr ano nhyim me'ýr bõx.

⁷ Nhyim kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mýjja kunĩ ngã, õ nêkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mýjja, õ pidjôja kunĩo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tým ne kubĩn arým pidjôkô kurúm bõm kumẽ.

⁹ Be, mýj gêdja õ pidjôkô djwýnhja me ja on? Bir, dja me'ýr tẽn me'ýr bõx ne me imex ne kam õ pidjôkôja atemã me ja'õmã kungã. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane. Amijã ne õ pidjôkô djwýnh kra jakren Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ã ne õ àpênh jakre. ¹⁰ Nhyim kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmäre memã Metïndjwÿnh kabën jarën memã kum,

“E kum kën ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumê.

Kën ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bënjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kënno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmäre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kën jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

¹² Nhyim me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjõo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãpti pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

Xedjamã pi'òk kapri nhõ'ã ujarënh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmê Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bënjadjwÿr'ã kabën punu'õ jarê nhyim me ja jano. Godja bënjadjwÿr'ã kabën punu'õ jarê nhyim me arÿm bënjadjwÿrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ÿr bõx ne kum,

¹⁴ —Ujarënh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabën katàtkumrêx. Amã me rÿnh pyma kêt. Me rÿnhmê me kajgomê ne ga memã akabëno aben pyrãk ne me imã Metïndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarënh mexkumrêx. Me bënjadjwÿr rÿnh kunĩ nhõ bënjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metïndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bënjadjwÿr Xedjamã pi'òk kapri nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê. ¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arým me 'êxnhîkôt tu me kuman memã kum,
 —Nok ba ren me amã, “Metîndjwýnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadjwýr raxbê Xedjabê pi'ôk kaprî nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngônthonho pi'ôk kaprîo tẽ ba me amã omũ, ane. ¹⁶ Nhym me kum o tẽn kungã nhym arým memã kum,

—Mýj me'ô ne 'ã karôja? Ne mýj me'ô ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, ô pi'ôk kaprî. Dja ga me kum angã nhym be, Metîndjwýnh nhõ mýjjabit dja ga me Metîndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhym me te kute kutã mýjja'ô jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tîn mýr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhym kam mebê xadjudjêu kwý 'ýr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arík memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtikumrêx, anhýr ar o ba. Me ja ne me 'ýr bõx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwýnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,
 “Godja me'ô prõ'ýr mõn kra kêt rã'ãn tyk jabej mýj dja me nẽ?

Bir, dja kamymẽ ar aben djàkam ikwãja'ô 'ýr mõ. Ne kam kum kra djin kukrij nhym abatành ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhýr ne kute kamy tyk mar tỳx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhyim kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra kêt ne ty. ²¹ Nhyim atārija pānh 'ÿr mōn kam ajte ty. Nhyim pānh atārija 'ÿr mōn kam kra kêt rā'ān ajte ty. ²² Be, nām ar ā o anhÿro tēm tām̄tā: nhyim arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhyim arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rā'ān ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmā kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunī akubyn tīn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tīn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ā Jejumā ane. Me kute o àpanh nhyim binhikrēnh kadjy nārām ne mebê xadjjudjêu ā kum ane.

²⁴ Nhyim Jeju arÿm memā kum,

—Me aje Metīndjwÿnh kabēn'ā pi'ôk no'ôk mar kêt ne me aje Metīndjwÿnh tÿ:xkumrēx mar kêt. Nā gām me arīk Metīndjwÿnh kupa'ā memā 'ā ajarē. ²⁵ Be, me tyk ne akubyn tīnkam djā ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tīnkam ne me abenwÿr ba prām kêt kumrēx. Kam dja me kute kàjkwakam kadjy mrānh djwÿnh pyrāk. ²⁶ Be, mrāmri me tyk akubyn tīnkumrēx. Amrēbê: ne Metīndjwÿnh me bakukāmāre Mōjdjēmā kabēn jarē. Me tyk akubyn tīn'ā kabēn jarē nhyim 'ā pi'ôk no'ôk. Djām me aje pi'ôkkam omūnh kêt, akaôk pōk ne tu mex ne ām'ā ujarēnhkam Metīndjwÿnh kute kum,

“Ibê Abraāomē Idjakmē Djako ar ō Metīndjwÿnh”,
anhÿrja,
djām me aje pi'ôkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraāo ar tyk 'ātūmkam ne Metīndjwÿnh ā me bakukāmāremā ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tūmja Metīndjwÿnhmā tīn ne ar ba nÿj pumū. Djām Metīndjwÿnhbê me tyk nhō Metīndjwÿnh? Kati. Metīndjwÿnh ne me tīn nhō Metīndjwÿnh. Me tyk kunī ne me kum tīn. Kam ne ba me amā, “Metīndjwÿnh

ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarẽ. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸Jejumẽ mebê xadjudjêumẽ aktã kabẽno aben japanho dja nhym Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh'õ arỳm me'ỳr bõx. Ne Jeju katàt kute memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhkõt arỳm kuman kam kukij ne kum,

—Metĩndjwỳnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã karõkam kabẽn jarẽnhja kute aben nwhitepã memã kabẽn jarẽnhja dja ga amim maro tẽ. Nhỳnh kabẽnja'õ ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane. ²⁹Nhym kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arẽ ga ama. Metĩndjwỳnh memã kum, “Ë, mebê idjaer, gora ikabẽn ma. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, kubê ne Metĩndjwỳnh. Bẽnjadjwỳr djwỳnh pydji.

³⁰Me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwỳnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹Ne kam atãri Metĩndjwỳnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³²Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh kum,

—Ujarênh djwÿnh, kôt ne ga arê. Mrãmri Metĩndjwÿnh pydjibit. Atemã'õ kêt kumrêx. ³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metĩndjwÿnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjà kunĩ dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyræk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabên ja ne mexo Môjdjê kabên kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwÿnh kabênja man kôt ar amijo ban arÿm mexkumrêx nhym me kute Metĩndjwÿnhmã mry bôrja mexo me têt kêt kumrêx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhôr kunĩja mexo me têt kêt kumrêx. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwÿnh kute amim apytàr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. Nhym me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mÿj me'õ tàmdjwÿ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhym kam Jeju ajte Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam tẽn bôx ne memã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã ujarêho djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tàmdjwÿ”, anhÿr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tàmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bẽnjadjwÿrdjwÿ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwÿnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum, “Inhõ Bẽnjadjwÿrmã ne Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abějadjwỳr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrê awỳr akurê djwỳnho mō ga me kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.'

Nām ã Metĩndjwỳnh inhō Bějadjwỳrmã ane", ane.

Bir be ga, Dawi kute kum "Abějadjwỳr rax", anhỳrja pumũ. ³⁷ Mỳkam ne me 'ã Dawi tãmdjwỳ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bějadjwỳr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhym me krãptĩtija kum kaběn kĩ:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhym arek memã ujarênhō dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mōj djê kukrãdjã mar djwỳnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amiběn kadjy kute kubêkã jabjêtibit jangjênh prãm kumrêx. Ne ajte me krãptĩ nhipôkri kute memã amiběn nhym me kute memã rũnh jarênh ne kute memã kum, "Bějadjwỳr, djãm ga, djãm ga"? anhỳrja. Ja ne me kum kĩnhkumrêx. ³⁹ Ne me bête idjaer bikprõnh djãkam nàr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãm kumrêx. Me kute amiběn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãm kumrêx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan me bête mỳjja kunĩo akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kaběn rũnh ne, ne kum kaběn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kaběn. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm memã pãnh rax jarênh prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ôk kaprĩ ngrire nhõr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhym kam me kwỳ itepato mōn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwỳnhmã pi'ôk kaprĩ kwỳ nhõr kadjy ne me mō. Nhym Jeju arỳm tẽn pi'ôk kaprĩ nhõr djã kũnh nhỹn me omũnho nhỹ. Me õ nêkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprĩ rũnh ne kurê. ⁴² Nhym

kam me'ô nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym ô mỳjja kêtja ngônphnhreo pi'ôk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngônphnhreja ne abenã rênhkam kubê pi'ôk kaprĩ 'ô pydji, ngri:re.

⁴³ Nhym kam Jeju amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhym ar 'ỳr bôx. Nhym arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mỳjja kêt ne tu me kuràm ô pi'ôk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kuràm pi'ôk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Ne kam 'ã kàtàmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhym be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngri:re ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krên ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kuràm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

13

Akubyn bôx kukãm mỳjja apôx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhô kikreti kurũm kato. Nhym kôt ba djwỳnh'ô kum,

—Ë, Ujarênh djwỳnh ga, këntio me kute kikreti kwỳ nhipêxja pumũ. Kẽnme kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhym Jeju arỳm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ĩ me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngràn kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhym kam kẽn'ô aben nhiby nôr kêtumrêx, ane. ³ Nhym kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhym Jeju arỳm amybỳm Metĩndjwỳnh nhô kikreti kôn nhỹ. Nhym

Pedrumë Xijagumë Djuãomë Ångre ar me kàxã kukij ne kum,

⁴—Ë, ar imã kikreti ngràn'h'ã ajarë. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bõx ne kikreti ngràn ãm djà kapõ? Mÿj gëdja kukãm apõx? Dja bar omÿn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁵ Nhym kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarën arkum,

—Gora ar amijã ano tÿx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metÿndjwÿnhbê ar ajo akëx kêt. ⁶ Be, me krãpti dja ï aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imë. Amijã imën arÿm memã kum, “Me anhõ Bënjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metÿndjwÿnh ijano ba tën bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãpti noo aknon Metÿndjwÿnhbê meo akëx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarënh ma. Kwãrik wãnh kam ar atÿn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarë gar arÿm ama. Ja kumrëx gëdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mënh kêt, kute 'ÿr o tëm rã'ã. ⁸ Nà, apÿnh me ba djari gëdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apÿnh bënjadwÿr rÿnh nhõ me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gëdja kam pyka terte:t ne. Nhym prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra àja punÿ. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mõ:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rÿnhmã ar akangan me bikprõnh djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarënh ar abakam dja me apÿnh me bënjadwÿr rÿnhmë me bënjadwÿr kry'ÿr ar ajo mõ. Ar ajo mõ gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarënh nhym me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhym be, me kute

amim imar dja me apÿnh me ba djà kunĩkôt ijã ujarënh ny jarënh kumrëx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rûnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabën 'ô'ã karô kêt ne kwãrik wãnh amikukãm anhökre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba aminêje memã ikabën ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metĩndjwÿnh Karô ta ar amã ar akabën mex jarë gar aman arÿm memã arë. Kute ar amã ar akabën jarënh ja dja gar memã arë. Djãm ar ga dja gar memã akabën jarë got? Kati. Karô ta dja memã kabën jarë.

¹² Nhym mÿjja kunĩ pyka kôt amingràn kadjy dja me kute abeno ôbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nàr bãm kurên me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikôt ar abikamënhkam dja me kunĩ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikĩnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytà. Dja me kunĩ kute aminhinomã amimënh nhô akati bôx gar amã ikĩnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytà. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngràn'h'ã ajarë”, anhÿrja ba ar amã arë gar ama. Dja mÿjja amingràn'h'ÿr nhym kam arÿm mÿjja punutija dja. Metĩndjwÿnh nhô kikretikam dja. Djãm mÿjja punuti Metĩndjwÿnh nhô kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omũ. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunio ajkën kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarë. Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarë. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarën 'ã pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumün kam mÿjja punuti pumün kam kôt ama. Kam gêdja

Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'õ kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãmã nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tẽm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh kute kubêkà jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prôt.

¹⁷ Watĩ:re, akati wãkam me tujarômẽ me kra karã dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:.

¹⁸ Dja gar Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtã.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tẽn mÿjja kunĩmo krax djã'ÿr amijo bõx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykõt dja gar me maro tẽ. Dja gar me tokry tũm maro tẽ:n amiwÿr me tokry maro bõx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrẽ mÿjja punuti nhõ akati bõxkam dja me tokryo katàt me tokry tũm wã kunĩ jakre. Ne amrẽ me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ã me tokryja tẽp kêtukumrêx.

²⁰ Metĩndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhym me'õ ren tĩn kêtukumrêx. Be, Metĩndjwÿnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utàrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bõx ne nhÿ. Arÿm ne Metĩndjwÿnh 'ã me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Nàr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bõx ne nhÿ. Arÿm ne Metĩndjwÿnh 'ã me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrik wãnh amim me ja mar kêt.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyrãk dja me amijo amirĩt ne. Nhym amũ me jadjwÿ amijo amirĩt ne 'êx

ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã idjujarēnh iba”, anhỹro ba. Dja me me aērbē mỳjja pumũnh kēt kwỳ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kukwakam me kabēnkumrēx”, anhỹr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metĩndjwỳnhbê meo akēx jabej. Metĩndjwỳnh kute amrēbê amijo me utàrja kubê meo akēx ne kute meo ba jabej. Me 'ēxnĩ no tỳxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwỳo akēx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijã ano tỳx ne. Ba ne ba mỳjja apôx kētri kukãm ar amã arē gar arỳm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhyim me tokryo ku'ēwã'ã akati apêxkam dja mỳjja rũnh apôx.

“Nhyim myt amijo akamàt kô tyk nhym mytyrwỳ irã kēt.

²⁵ Nhyim kanhēti kàjkwa kurũm rôrôk nhym kàjkwakam apỳnh mỳjja tỳ:x amingrēk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arỳm prĩne itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhym me kunĩ: arỳm ibôxkôt ipumũ. ²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwỳnh jano nhym me arỳm inhõ me ja o atom. Ije amijo me utàrja kunĩo atom. Dja me kwỳ kàjkwa krax'ãm mõn meo atomo mō. Nhyim me kwỳ kàjkwa 'ēnhôt'ãm mõn meo atomo mō. Nhyim me kwỳ aktã kàjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mō. Dja me apỳnh pyka kunĩkôt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarē. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mỳjja jakreja ma. Ba ar amã arē gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arỳm ingrã apôx gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhym kam arỳm amex. ²⁹ Bir be, gēdjã ba ije ar amã mỳjja jarēnhja ã apôx mōr ane gar kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama.

Akubyn ibôx djà arým 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhym be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mō.

³⁰ Nà, mrãmri ne ba ar amã kôt arē. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arē. ³¹ Ikabên kajgo kêtikumrêx. Gêdja pykamē kàjkwa ĩ apêx. Nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtikumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ, ane.

Me kute bôx djà nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhõ akati nàr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtikumrêx. Kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ã myt mar kêt. ³⁴ Ar aje akubyn ibôx djàkam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhõ àpênh pyrãk. Ba ar amã arē gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arým kurũm anhÿr bê tēmmã. Ne kam ô àpênhmã kikre'ã karõn arkum apÿnh àpênh djà'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arým mã tē.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nàr akamàt kô ipôkri ibôx jabej nàr ôkrên'ãnh kàrkam ibôx jabej nàr kryrãm ibôx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nē. ³⁷ Ar amã ne ba arým ibôx djà'ã karõ. Jakam ne ba me kunĩmã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje arỳm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkôt aben pydji. Amrêbê: Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwỳ ne me kute djwỳponhreibit kur. Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ arỳm abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj baje me krãptĩ kàxã Jejuo batỳm ne bĩnmã on? ane. ² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrik wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhõ akatikam o batỳm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamã ne me'ô ĩ kajêkam tê arỳm mex. Idjibê ne Ximão. Ũrkwãkam ne Jeju ô kwỳ krêno nhỹ. Ô kwỳ krêno nhỹ: nhym me'ô ni arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Nãm 'ỳr kẽn jakareo ngôn byno tẽn. Ngônham ne me kudjỳ djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me pĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bôx ne 'ã kutan arỳm Jeju nhimôkkam kapĩ.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwỳ kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mỳkam ne arỳm me kudjỳ djào ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'ôk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ôk kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ôk kaprĩ rax byn ren me ô mỳjja kêtã kungrà. Mỳkam ne arỳm o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhyim Jeju arým tu ar kabẽn man arkum,

—Kwãrik wãnh rã'ã. Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrẽx. ⁷ Be, akati kunĩkõt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mýjja nhõr prãm tu memã angã. Nhyim djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arẽ gar ama. ⁸ Dja ba ty nhyim me arým ijadjà. Me kute ijadjàrmã ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprĩn ijã me kudjy djà kapĩ. Nãm te kute mýjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã õrmãn arým tu ijã me kudjy djà kapĩ. ⁹ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja me kàj bê pyka kunĩkõt mã memã ijã ujarẽnh ny jarẽn mã nijadjwý 'ã ajarẽ. Kute ijã me kudjy djà kapĩn'ã ajarẽ. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyim kam Djuda Ikadji, Jejukõt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyim ar kuman arým kĩnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabẽn jarẽn nhõ mãmjdjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'òk kaprĩ ngã, ane. Nhyim kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhyim kam mebê idjaer kukràdjãkõt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh ùrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwýnh me irõbê mrãnhja ne me

kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyim kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

—Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhô kwý krên kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhô kwý krên djà jadjwýr mex? ane. ¹³ Nhyim arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karôn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyim arým me'õ ngyo ngônkhkam ngô mýn o tẽ gar omũ. ¹⁴ Nhyim arým kikremã wadjà gar kôt tẽn wadjà. Wadjàn õ kikre djwýnhmã kum, “Ujarênh djwýnh ne amã kabẽn ne amã, ‘Bamẽ ikôt ba djwýnhmẽ ne bar inhô kwý krênmã. Nãr kadjy inhô kumoka'ê? Aje me bôx nymã kumoka'ê jarênhja, nãr? Dja bar Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ.’ Nãm ã Bẽnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane. ¹⁵ Nhyim kam kôjrũm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhô kwý krên djà jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyim kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabẽn kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwý krên djà jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyim arým ar'ã para nhyim Jejumẽ Ar kubê 12 ro'ã kikre'ýr tẽn 'ýr bôx. ¹⁸ Ne kam arým nhỹ. Àkuro nhỹ nhyim kam Jeju arkum,

—Ar ajõ ikôt adjàkuro anhýrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrẽx, ane.

¹⁹ Nhyim kam ar arým kaprĩren apýnh ar ĩ djari aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyim arým arkum,

—Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngônkhkrãtikam mry kangômã djwý jadjàro anhýrja'õ dja ga memã ikanga.

²¹ Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmäre ijã Metĩndjwỳnh kabẽn no'òk nhym pi'òkkam me kute ijo anhỹrmã arẽn h kôt ne me arỳm jakam ar ã ijo anhỹro ba. Nhym be, kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwỳk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhym ar àkuro nhỹ: nhym Jeju arỳm djwỳ'õ byn kam o Metĩndjwỳnhmã mextire jarê. Kum mextire jarẽn arỳm kokij ne apỳnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwỳ jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²³ Ne kam ngônhrākam pidjô kangôjadjwỳ byn kam o Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽn arkum kungã. Nhym ar kunĩ o ikô. ²⁴ Nhym kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krãptĩ kadjy dja ikamrô prôt. Metĩndjwỳnh ne arỳm ikamrô prôt'ã memã kabẽn ny jarẽn h mãm dji, ane.* ²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Metĩndjwỳnh kute amim õ me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhym kam ar ngre. Ngren arỳm o ino re. Ngrero ino ren arỳm amũ krãnhbê Oriwêre'ỳr mō.

Pedru 'êx kukãm kute kum arẽn h.

Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37

²⁷ Ýr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamàtja tãm kam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmäre ar aprôt ne

* 14:24 Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhym Metĩndjwỳnh arỳm 'ã memã kum, “Arỳm ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arỳm me axwe maro aknon mekam ingryk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.

ar abimành'ã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ne me ar ajã ajarẽn memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh titik nhym mry umaje prõt ne ajmà.”

Nãm me ã ar ajã ujarẽnho anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Be, akamàtja tãmkam dja gar me umaje aprõt ne ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarẽnh kôt dja gar aprõt ne ajmà.

²⁸ Nhym kam me arỳm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prõt ne bimành jabej ba dja ba arkôt iprõt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprõt. Ba amã arẽ ga ama. Akamàtja tãmkam òkrẽn'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhym arỳm kà. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'òwã pumũnh kêtukumrêx”, ane. Nhym ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arẽnhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³¹ Nhym Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhym kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjòkòkam Bãmmã amijo à'wỳr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjòkòbê Djexema'ȳr bôx. Nhym kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'ȳr Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ, ane. ³³ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arỳm kaprĩ rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arỳm ikaprĩ kute ibĩn 'ȳr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mỳrbê tỹm. Tỹm ne arỹm Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kapribê utar prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ỳr bõx kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mỳjja'õ bipdjur? Kati. Aje mỳjja kunĩ nhipêx mar. Itokry, ikaprijabê ipytà. Nàr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkõt ar amijo iba? Kati, akabẽnkõt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêtja'ỳr akẽx ne tẽn ar'ỳr bõx. Nhyr arek ar õto ikwã. Nhyr Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhõto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhõto nõ, ane. ³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ. Be, ar anhõkre kadjwỳnhbê ne gar amã ikabẽnja kĩnh. Nhyr be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhõtjdwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw ne kute õbê kum kabẽn jarẽnhja kõt ajte kum tãm jarẽ. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ỳr akẽx ne tẽn ar'ỳr bõx. Nhyr ar nokà bã mex ne. Ajte arek õto ikwã. Rerek mex ne arek õto ikwã nhyr ar tok nhyr ar te kute kum kabẽnã umaro nhỹ.

⁴¹ Nhyr kam ajte amũ tẽn Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ỳr akẽx ne ar'ỳr tẽn ar'ỳr bõx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akõkam kõtõ anhikwã? Aj, arỹm itokry djã iwỳr bõx 'ỳr. Ota, arỹm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩa ne kute memã ikangamã. ⁴² Kàjmã ar dja. Gwaj on me'ỳr. Ota, arỹm kute memã ikanga djwỳnh bõx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhym Djuda arÿm 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhym me krãptĩ me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nãm me kàxdjwa kajgomẽ kô jamÿn kadjy o môn o bôx. Me rÿnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ ne me me ano nhym me 'ÿr bôx. ⁴⁴ Me 'ÿr mör kêttri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaôrkôt dja ga me omÿn arÿm o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arÿm ã memã ane. ⁴⁵ Ne kam 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh”, anen arÿm ine kaô.

⁴⁶ Nhym kam me arÿm 'ÿr môn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arÿm pa 'amÿ. ⁴⁷ Nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr raxja nhõ àpênh mekôt tẽ. Nhym bu'ã me ku'êja 'õ ne arÿm õ kàxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bẽnjadjwÿr nhõ àpênhja jamak ta.

⁴⁸ Nhym kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjàkĩnhĩ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhõ kômẽ anhõ kàxdjwa kajgomẽo mō? Myt kuníkôt ne ba ar Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarênh o ikrĩ ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. ⁴⁹ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarên arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me arÿm aben djô'ã arênh o mō. Arênh o mör tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhyim kam kôt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prôt ne. ⁵¹ Me'õ abatàn ny ne kute kubêkà pydjio amikupuja Jeju kôt tẽ. Rinhuo ne kubêkà. Nhyim me kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubê kubêkà 'amýnh tỳx. ⁵² Nhyim arým amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhyim me arým Jejuo mõi. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ýr ne me o mõi. Nhyim arým me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ ne me arým akuprõ. Nhyim me Jejuo mõi o bõx ne arým me rũnh kabem kudja. ⁵⁴ Nhyim be, Pedru ne Jeju kôt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikre nhípõkri kênh ngrire nhyim Pedru arým Jejukôt wadjà. Ne arým bẽnjadjwýr nhõ krākamngõnhmẽ ro'ã ànhũho nhỹ.

⁵⁵ Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhyim kam me rũnh arým me 'êxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'êxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum, —Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyim me arým me kabẽn man arým we axwe'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'êxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabẽnja ne me te abejo dja:. ⁵⁶ Nhyim me 'êxnhĩ krãptĩ ne me kàjmã ku'ên arík aben kupa'ãbit axwe jarẽnho kumex.

⁵⁷ Nhyim kam me'õ ar ja arým kàjmã djan 'êx ne 'ã kabẽn jarẽn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhípêxja dja ba kungrà. Ne kam

Metĩndjwỳnh nhõ kikreti 'õdjwỳ nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'õ dja ba ipêx. Nhyim ije ipêxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arỳm kuma, ane. ⁵⁹ Ne kam ar jadjwỳ kute memã arẽnhkam axikõt Jeju'ã kabẽn jarẽn kêt ne arik aben kupa'ãbit arẽ.

⁶⁰ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxja arỳm kàjmã djan me ipõkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabẽnja ma. Djãm aje aminêje akabẽn'õ jarẽn prãm kêt kumrêx? On imã amikõt amijarẽ, ane. ⁶¹ Nhyim tu anhikrê.

Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ajte kukijn kum,

—Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, nẽn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwỳnh Kra? ane.

⁶² Nhyim Jeju kum,

—Kõt ne ga imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwỳnh pymati djubõk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba ubõk'ãnh nhỹ. Ibẽnjadjwỳr raxkam ubõk'ãnh nhỹ gar ipumũ. Ne kam ajte kakrãkõt amrẽ kàjkwa kurũm itẽmkõt ipumũ, ane.

⁶³ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arỳm amibê kà kadjõ. Amibê kà kadjõn arỳm memã kum,

—Ë, arỳm ne Metĩndjwỳnh japyrỳ. E kum kwãrik wãnh gwaj ijukri me'õ kute axwe kõt omũnhja jabej kêt. ⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arỳm kute Metĩndjwỳnh japyrỳja ma. Ta ne amijo Metĩndjwỳnh rax pytàn arỳm o aprỳ gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh inhỹrkõt dja gar ipumũ”, anhỹrkõt ne gwaj arỳm kuma. Arỳm ne gar ama. Mỳj dja gwaj nẽ? ane.

Nhym me kupãhntã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kwỳ nokre kutôn rítbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmẽ ro'ã kum,

—Nhym ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arẽ, ane. Nhym krākamngõnh arỳm 'ã akuprõn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhym wãnh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhỹ. Ànhũnho nhỹ: nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênh nija arỳm 'ỳr bõx. ⁶⁷ Ne omũn prĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwỳ ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhym aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêtikumrẽx, ane. Ne kam tẽn kre tã dja nhym kôt arỳm òkrẽn'ãnh kà. ⁶⁹ Nhym bẽnjadjwỳr nhõ àpênh nija ajte omũn bu'ã me ku'êmã kum,

—Tãmwãdjwỳ ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhym ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhym kàjbê 'ãtũm nhym bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arỳm amã ikato, ane. ⁷¹ Nhym memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtikumrẽx. Aje me'õ jarênhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhỹr kêtã amikangrõn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwỳnh pãnh ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêtikôt ima, ane. ⁷² Nãm ane nhym totokbê ajte òkrẽn'ãnh kà. Nhym kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Ōkrēn'ānh kār kētri dja ga amijā maje ajēx pydji nhyṃ arỳm kà. Ga kam amijā maje ajēxo amānhkrut ne ijā memā kum, “Kati, ije tām wā pumūnh kēt”, ane nhyṃ ajte kà, anhÿrja ne arỳm kuma. Nām maro dja nhyṃ arỳm rerekre 'ÿr bōx. Rerekre 'ÿr bōx nhyṃ arỳm mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kujêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyṃ kam me'ā akati, kryrām nhyṃ apÿnh me rūnh djāri akuprōn arỳm aben kabēn ma. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebēngētmē Mōjdjê kukràdjā mar djwÿnhmē me rūnh kunīmē ne me Jejuo aben ma. Ne kam arỳm uwpren Piratu'ÿr o mōn 'ÿr o bōx. 'ÿr o bōx ne kum kanga.

² Nhyṃ kam Piratu arỳm kukij ne kum,

—Djām abē mebē idjaer nhō bēnjadjwÿr rax? ane.

Nhyṃ kum,

—Kōt ne ga aje arēnhwā, ane.

³ Nhyṃ kam me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr ar arīk Jeju'ā axwe krāptī janhō. ⁴ Nhyṃ tu anhikrê. Nhyṃ Piratu kum,

—Ē ama. Djām ajaxwe krāre ne me amā arē? Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh kētkumrēx? ane.

⁵ Nhyṃ kum kabēn 'ō jarēnh kētkumrēx. Nhyṃ Piratu te kute marmā kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irōbē mrānh nhō akatija tām kam ne mebē idjaer krāptī: arỳm aben pydji. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwÿnh me kukāmāre nhirōbē mrānh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunīkōt ne bēnjadjwÿr raxbē Piratu akati jakam mebē ijê djā kurūm mebē ijê pÿnh ne meo pōx nhyṃ me mā mrā. Me kute me'ō'ā à'wÿrja ne me kīnh kadjy bōm kumē. ⁷ Ajbir me'ōbē ijê ne idjibē Baraba.

Me kute kubê ijê kêtri ne me jakôt me bĕnjadjwÿr'ÿr prôt ne me kwÿ pa. Nhyĵ kam me arÿm kubê ijê. ⁸ Năĵ Piratu Jeju kukjêro dja: nhyĵ kam me krăptĭ: arÿm kăj bê Piratumă me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwă'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyĵ arÿm Jeju'ă memă kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bĕnjadjwÿr rax ne ja djăĵ ije me amă kum inhirermă? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memă ja jarênh kêtri ne arÿm me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr ma. Năĵ ar'ă amim,

—Jeju'ă me krăptĭkam ne me rĭnh 'ă ngryk ne imă kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermă ă me krăptĭmă ane. ¹¹ Năĵ 'ă memă kum,

—Djăĵ ije me anhô bĕnjadjwÿrmă inhirermă? ane. Nhyĵ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr ar memă kum,

—Kwăřĭk wănh me amă Jeju kĭnh kê. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhyĵ me kătăm krăptĭ Piratumă kum,

—Kwăřĭk wănh Jejumă anhirer kê. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyĵ kam Piratu memă kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tămwămă anhô bĕnjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyĵ me kăj bê kum, “Pĭte'y'ă anhô”, ane.

¹⁴ Nhyĵ Piratu memă kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmă o ne ba ije pĭte'y'ă nhôrmă? ane.

Nhyĵ me kăj bê kum,

—Pĭte'y'ă anhô. Pĭte'y'ă anhô, ane.

¹⁵ Nhyĵ kam me kĭnhmă Piratu Baraba kaba nhyĵ arÿm arek ar mekôt ba. Nhyĵ kam Piratu krăkam-ngônĵmă Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memă arê. Nhyĵ me arÿm mrykă punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk

nhym Piratu arým memã kangan memã arẽ. Me kute pĩte'y'ã nhôr kadjy memã arẽ.

Krãkamngônh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhym kam me krãkamngônh amũ bẽnjadjwỳr nhõ kikretimã Jejuo mõn o wadjà. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjà. Ne kam me krãkamngônh kàtàm kunĩ jadjwỳ o akprõ nhym me kunĩ arým 'ã aben pydji. ¹⁷ Me kute 'ã bẽno bikẽnh kadjy ne me 'ã akuprõ. Ne kam inòkà ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjà. Ne mrỳnhĩo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arĩk bẽnjadjwỳr rax krãdjê'ã mrỳnhĩ jakren ikãx ne arým kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabẽno kute me rũnhmã me kabẽn pyràk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax, gora kribêm atĩn 'iry, anhỳrkõt ¹⁹ po'êo krã mõn kutõn parbê kõnkrão krĩ. Nãm me parbê kõnkrão krĩo kute me bẽnjadjwỳr rũnh parbê kõnkrão krĩja pyràk. ²⁰ Ne kam arým 'ã bẽno ajkẽn inomã kumẽn arým kubê inòkà ryti kamrêkja kaban akubyn kum õ kubêkà djwỳnhja jadjà. Ne kam kute pĩte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pĩte'ykam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhym me'õbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhym me krãkamngônh arým Jeju nhõ pĩte'y'ã kum àpnẽn h tỳx. Kum 'ã àpnẽn h tỳx nhym arým kadjy kumỳn o mõ. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ỳr Jejuo mõn 'ỳr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. ²³ Nhym kam me pidjô kangôkam pĩdjybê mirao akàn Jejumã kungã nhym arým kanga. ²⁴ Nhym kam me pĩte'y'ã kunhõ nhym wajêt. Nhym kam me apỳnh kute

õ kubêkà jamÿnh kadjy kën kryre rë. Me kute ari kën rënhkôt ne me amijo kubêkà pytà.

²⁵ Arÿm kâjmã myt nhÿrkam. 9 orakam ne me pïte'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'ôk no'ôk ne. Pi'ôkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bënjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunÿ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pïte'y'ã jëtja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'ôk no'ôk ne imõkri kunhõ. ²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pïte'y'ã ar kunhõ. Nhyim arÿm ar wajêt. Jeju òkredjàkôt wajêt nhyim aktã ar axweja ijên wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarën 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemê ro'ã kubÿ, anhÿro dja.”

Nãm ã pi'ôkkam memã ane. Nhyim kam me aben djõ'ã arë. Arëho mör tãmtã tÿ:mrãm arÿm 'ÿr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arënh kôt ne me arÿm ar axwejamê ro'ã ar anhõrkumrëx nhyim me arÿm 'ã arënhkumrëx. ²⁹ Nhyim me 'ãnh mörja nokà nhàn kum kabën punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwÿnh nhõ kikreti ngrànñ ne akubyn ipëxmã. Nhyim aje ipëxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipëx parmã. ³⁰ Goja amiptàn pïte'y kurÿm rwÿ, ane.

³¹ Nhyim kam me rÿnh arík 'ã bëno ajkê. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê ne me arík 'ã bëno ajkên abenmã kum,

—Amÿbit ne me utà. Ne kam te kute amiptar prãmje.

³² Goja gê mrãmri kubê Kritukumrëx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhõ Bënjadjwÿrbê kumkatikumrëx jabej on pïte'y kurÿm rwÿ. Gwaj goja kôt omÿn arÿm tu amim

markumrêx. Nãm me rûnh ã abenmã ane. Nhyr ar aktã pîte'y'ã jêtjadjwÿ Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyr arÿm kàjkwa nhipôkri myt nhÿ. Nhyr kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunîkôt me'ã akamàt kô tyk ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyr 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyr mebê idjaer kabênkam Jeju kàj bê kabên ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhõ Metîndjwÿ:nh, inhõ Metîndjwÿ:nh, mykam ne ga arÿm ikanga? ane.

³⁵ Nhyr parbê me ku'êja kabên man arîk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabên”, ane.

³⁶ Nhyr kam me'õ prôt ne ngôn nh puror pôn nh djà jakritaja byn pidjô kangô kadjãmã adjà. Nhyr kam kangô ipu nhyr pî nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhyr me'õ ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhyr kam Jeju kàj bê kabên ne ate ty.

³⁸ Be, nhyr kam arÿm Metîndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm nhôr djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhyr krâkamngôn nh krãptî: kubê 100 nhõ bënjadjwÿr pîte'y parbê dja. Nhyr Jeju kàj bê kabên ne ty nhyr arÿm omÿ. Omÿn arÿm memã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nnym me niredjwÿ amybÿm omũnho dja. Nnym Marij Madarenamẽ Marij, kurũm Jôdjemẽ Xijagu ar apôx-jamẽ Xirôwemẽ ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nnym ar ja bu'ã me nire krãptïdjwÿ amybÿm omũnho dja. Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'ÿr tẽmkam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjàr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nnym kam amykry mex ne. Amykry mex nnym me arÿm no katon õ mÿjja kupênho kumex. Pi'òk râràr djwÿnhràm õ mÿjja kupênho kumex. ⁴³ Nnym Jôdje arÿm bôx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jôdje abatànhdjà. Nãm me rũnh bikprõnh djàkam mekôt rax nnym me kum kĩnh. Nãm amiwÿr Metĩndjwÿnh kamnhĩx ne. Metĩndjwÿnh bôx ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhĩx ne. Jôdje kum Piratu puma kêt ne 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nnym arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwÿr 'uw nnym bôx. Bôx nnym arÿm kukij ne kum, “Djãm arÿm ne ty”? ane. ⁴⁵ Nnym kum, “Nà”, ane. Nnym kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nnym kam rinhuo kubêkà 'õ byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pĩte'y kurũm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kẽnkre'ÿr o tẽ. Me kute kẽnkre kakrwÿnhja'ÿr o tẽn kam arÿm kam adjà. Ne kam kẽnpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nnym Marij Madarenamẽ Marij kurũm Jôdje katorja arÿm omũ.

16

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam kam pi'ôk rârâr, me tyk djà kêt djà nhõ akati apêx nhyam ar arým pi'ôk kaprĩ pãnh me tyk nhõ pĩdjy kwỳ by. Marij Madarenamẽ Marij kurũm Xijagu katorjamẽ Xirôwemẽ ne ar kadjy pĩdjy kwỳ by. Kẽnkre'yr tẽm ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwỳ by. ² Nhyam kry:rãm, pi'ôk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kẽnkre'yr tẽ. Tẽ: nhyam arým myt kato nhyam ar arým o rãm ne ja.

³ O rãm ne jan arým abenmã kum,

—Mỳj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'a kẽnpoti dja? ane. Kẽn jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rĩt ne omũ nhyam arým amijã kuta.

⁵ Nhyam kam ar 'yr tẽn arým kẽnkremã wadjã. Nhyam kadjy mrãnh djwỳnh'õ kute me'õ jabatãnh ny pyrãk ne nhỹ. Nãm inôkã jaka ryti jadjàn nõr djà djubôk'ãnh nhỹ. Nhyam ar wadjàn arým omũ. Ne te umaje.

⁶ Nhyam arkum,

—Kwãrik wãnh ikam ar atĩn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatãnh ja me kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩnja ne gar abej tẽ. Jakam arým nõr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato. Gar nõr djà kaprỹja pumũ. ⁷ Be, amũ ar tẽn kôt ba djwỳnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arým ne ar akukãm pykabê Garrêja'yr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arým omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arẽnh kôt ba arým ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ar niremã ane.

⁸ Nhyam ar katon mã kẽnkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãm kam ne me'õmã kabẽn kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrãm, pi'ôk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrêxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhyam Jeju amrêbê ano nhyam kum ire. ¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirĩt nhyam arým kôt ba djwỳnh'yr tẽn ar'yr bõx. Nhyam ar kaprĩ:ren mỳro nhỹ.

Nhym arÿm ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarẽ. ¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarẽn kute omũnh'ã ajarẽ. Nhym ar kuman arÿm abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhym kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽ. Nãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhym arÿm atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyrãk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽ. ¹³ Nhym kam ar akubyn Djeruxarẽ'ÿr tẽ. Kôt ba djwÿnh'ã kâtãmja'ÿr tẽn ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarẽ. Nhym ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane. ¹⁴ Nhym kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwÿ krẽno nhÿ nhym arkum amijo amirĩt ne arkum bẽn tÿx ne arkum,

—Nãm ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarẽ gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apÿnh me ba djã kunĩkôt dja gar mõn kãj bê me kunĩmã ijã adjujarẽnh ny jarẽnho mõ. ¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metĩndjwÿnhmã ngômã me angij. Nhym arÿm me utã. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. ¹⁷ Nhym me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mÿjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwÿnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apÿnh me bajtem kabẽnkam kabẽn. ¹⁸ Godja me kangã djãkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djãkrê by nhym arÿm ajmã meo kêt. Nãr, te mÿjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arÿm à kêt ne, ane.

¹⁹ Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jeju memã ane nhym Metĩndjwÿnh arÿm kãjkwamã amiwÿr o wabi. Nhym arÿm ra:x ne Metĩndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. ²⁰ Nhym kam kôt ba djwÿnh arÿm amũ mõn pyka kunĩkôt kãj bê memã

'ã ujarẽnh mǎ. Nhyim Běnjadjwỳr djwỳnh mǎ arkum tỳx jangij nhyim ar arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mǎ. Me kute ar'ã abenmǎ kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwỳnh kêt kaběnkumrěx? anhỳr kadjy ne ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mǎ.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽ Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27
